

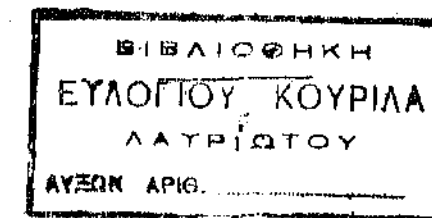
ΕΣΤΙΑ

ΤΟΜΟΣ ΕΒΔΟΜΟΣ

1879

[ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ—ΙΟΥΝΙΟΣ]

ΤΙΜΑΤΑΙ ΦΡ. 6.—ΔΕΔΕΜ. ΦΡ. 8.

ΑΘΗΝΗΣ

Γραφείον της 'Εστίας: 'Οδός Σταδίου, 6.

1879

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ἑβδομὸς

Ἐπιμετρητὴ ἑστία: ἴδιον ἔκδοσιν σφ. 10, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ σφ. 20.— Ἀι συνδρομαὶ ἔρχονται ἀπὸ 1 ἰανουαρίου ἐκαστοῦ ἔτους καὶ εἰναι ἰσχυραὶ.— Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ἰθάκη Σταθίου, 0.

5 Μαΐου 1870

ΠΑΝΟΜΟΙΟΥΤΥΠΟΝ ΤΗΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ ΤΟΥ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΛΣΩΠΙΟΥ

Κ. Λσώπιος

Ἡ ἀνωτέρω ὑπογραφή ἀπισπίαση ἐν τῆς ἐπομένης ἀφελούς ἐπιστολῆς, ἣν ὁ φείμνηστος διδάσκαλος ἔγραψε μικρὸν πρὸ τοῦ θανάτου του. Σ. τ. Δ.

Καλέ μου φίλε καὶ συμπατριώτα κύριε Π. Λάμπρε, ἔχετε βεβαίως τὰ Ἱταλο-Ἑλληνικὰ τοῦ κυρίου Σ. Ζαμπελίου. Ἐὰν δὲ ἤμπορήτε, μεγίστην χάριν θέλατε μοὶ κάμει νὰ μοὶ τὰ δανείσητε πρὸς καιρὸν. Ἐπιθυμῶ νὰ τὰ ἀναγνώσω, ἵνα μεταβῶ εἰς τὸν ἑλλοῦ κόσμον κἀλλίου κατηρητισμένος. Ὁ γρηαιὸς καθηγητῆς καὶ παλαιὸς φίλος Κ. ΛΣΩΠΙΟΥ.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤ. ΛΣΩΠΙΟΥ

Τοῦ Θεσπείως ὁ πατήρ, ὁ Λίγυός, ἐνυμφεύθη ἐν Τροιζίνι τὴν θυγατέρα τοῦ Πιτθέως Λίθραν, ἔγκυον δ' αὐτὴν ὑπονοήσας, ἀναχωρῶν ἀπέλιπεν αὐτῇ ζῆφος καὶ πέλιδα, κρύψας αὐτὰ ὑπὸ πέτραν μεγάλην· εἶπε δὲ πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ· «Ἄν υἱός ἐκ σοῦ γεννηθῆ, ἀμα ἐνθλιεῖ γέννη, εἰπέ πρὸς αὐτὸν ν' ἀναστήσῃ τὴν πέτραν, καὶ νὰ λάβῃ τὰ ὑπ' αὐτὴν κεκρυμμένα σήμαντρα τῆς ἐνδόξου αὐτοῦ καταγωγῆς.» Τουτέστιν, ὅσοι ἀνωθεν ἐκ πολλοῦ σπέρμα ἀνδραγαθίας κληρονομοῦσι, κατ' ἀνάγκην αὐτόφυτον καὶ διαρκῆ πρέπει νὰ ἔχωσι τὴν ἀρετήν.

Τοῦ λαοῦ δὲ τὰ τέκνα εἶναι ἀπηλαγμένα τῆς τοιαύτης ὑποχρεώσεως;

Τοῦ λαοῦ τὰ τέκνα γεννῶνται ἐν σπηλαίῳ καὶ ἀνακλίνονται ἐν φάτνῃ, ἀν δὲ ὁ Θεός δὲν στείλῃ πρὸς αὐτὰ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ, μένουσιν ἔρποντα ἐφ' ἄρου ζώης. Ἡ κλιμαξ δὲ, ἣν ὁ Ἰακώβ καθ' ὕπνου εἶδεν, εἶναι ἀληθής, διότι οἱ ἀγγελοὶ τοῦ Θεοῦ δὲν παύουσι καταβαλόντες ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων, οὗς αὐτὸς ἐκ κοιτίας μητρὸς αὐτῶν ἀφροῖζει πρὸς ἀνάπλασιν τῶν ἐθνῶν.

Τρεῖς δ' ἐν ἀνθρώπου μορφῇ ἀπέστειλε πρὸς τὸν Ἠπειρώτην Κωνσταντῖνον Ἀσώπιον ὁ Θεός ἀγγέλους, τὸν Ζώνην Καπλάνην, τὸν Ἀθανάσιον Ψαλίδαν, καὶ τὸν λόρδον Γούλφορδ. Καὶ ὁ μὲν πρῶτος ἐδέχθη αὐτὸν ἐν τῇ σχολῇ αὐτοῦ, καὶ ἔθρεψεν αὐτὸν κατὰ τὰς πρώτας αὐτοῦ ἡμέρας,

ὁ δὲ δεύτερος ἐδίδαξεν αὐτὸν, καὶ ὁ τρίτος τέλειον αὐτὸν ἀνέδειξεν ἰδίαις δαπάναις.

Πρῶτος δὲ τοῦ Ἀσωπίου ἱστοριογράφος εἶναι αὐτός ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ Ψαλίδας, τὰδε περὶ αὐτοῦ πρὸς τὸν Καπλάνην κατὰ τὸ ἔτος 1803 γράφων·

«Ἡ εὐγενεὶα σας διωρίσατε τρεῖς μαθητὰς ἢ ἐκ Γραμματείου πύλσεως, καὶ ἐγὼ ἐπρόσθεσα ἀνικόμεν ἄλλο, καὶ ἐγενίαν πέντε, καὶ ἐγὼ τὸ μάτι μου ἐπάνου τους τόσον, ὅπου εἰς ἄλλο χρόνον ἦτον ἓνα, ὅπου τὸν ἐπικαλοῦμεν Ἀσώπιον, ἠέλιε-τε τὸν ἰδεῖ καὶ θέλετε εἰπεῖ αὐτοῦ εἰς τὴν Μόσχαν, ὅτι εἰς μάτην τὰ λάσσα της (κληροδο-τήματα) δὲν ἐξοδεύονται, καὶ ἠέλει χαρῆ ἢ ψυ-χή σας, καθὼς χαίρεται ἡ ἐδική μου τώρα.»

«Γραμματεῖταις, ὅπου λαμβάνουν λάσσαν, εἶναι τέσσαρες, Κωνσταντῖνος, Ἰωάννης, Κών-στας, καὶ Ἀναστάσιος. Τοῦ ἐνδὲς Γραμματεῖταις, τοῦ Κωνσταντῖνου, σὰς περικλείω ἓνα γύμνα-σια βρατορικόν.»

Τὸν Ψαλίδαν δὲ τὸν μακαρίτην ἀπεικονίζουσι τὰ ἀκόλουθα πρὸς τὸν Καπλάνην λόγια·

«Ὅσάκις στοχάζομαι τὴν δυστυχίαν τῆς πα-τρίδος μας καὶ σὲ τὸν ἀνακουφιστὴν αὐτῆς καὶ νεύρογέτην, γμιέζου τὰ μάτια μου ἀπὸ δάκρυα ἠὲ δονῆς καὶ ἄλγους εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν, καθὼς καὶ τώρα ὅπου σὰς γράφω, τὰ μάτια μου δα-κρῶν πλήρη εἶναι. Καὶ τοῦτο τὸ πάθος εἶναι ἠμικτόν, καὶ δὲν ἔχομεν μῆτε ὄνομα εἰς κάμμειαν ἠγλώσσαν, ἐπειδὴ μῆτε λύπης μόνως εἶναι τὰ ὑδάκρυα, μῆτε χαρᾶς μόνως.»

«Αὐτὰ, αὐτὰ, γενναιοτάτα, εἶναι ὅπου μὲ κἀμναυ νὰ μὴν αἰσθάνωμαι κἀνένα κόπον, καὶ νὰ παραδίδω ἐπὶ κλάσεις τὴν ἡμέραν, εἰς ὁ-κτώ ὥρας, τέσσαραις πρὸ τοῦ γεύματος, καὶ ἡτέσσαραις μετὰ τὸ γεῦμα, ἐπειδὴ βλέπω τὴν ἠδυστυχίαν τῆς πατρίδος ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος, βλέ-πω καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, ὅτι ὑπὸ Θεοῦ ἡ ζωὴ ἡσὸι ἐδόθη, ὅχι διὰ νὰ ζήσης, ἀλλὰ νὰ ζήσης ἠδιὰ νὰ ζωοποιήσης τοὺς ἄλλους.»

Κατὰ δὲ ἐκ τούτων τῶν λόγων τοῦ Ψα-λίδας γίνεται ἡ ἀνὰ μέσον τοῦ παλαιοῦ καὶ τοῦ νέου διδασκάλου διαφορὰ. Ὁ πρῶτος εἶχεν ἀπο-στολὴν τὸ διδάσκειν· ὁ δεύτερος μετέρχεται αὐ-τό ὡς ἐπάγγελμα. Ὁ πρῶτος ἐλάλει ἀπὸ καρ-δίας· τοῦ δευτέρου μόνως κινῶνται τὰ χεῖλη.

Συμπληρώσας ὁ Ἀσώπιος τὰς σπουδὰς αὐτοῦ

ἐν τῇ τῶν Ἰωαννίνων σχολῇ μετέβη εἰς Τεργέστην, ὅπου ἐχρημάτισε διδάσκαλος τῆς ἐκεῖσε ἐθνικῆς σχολῆς ἐπὶ τέσσαρα ἔτη. Ἐκεῖθεν δὲ ἐκλήθη ὑπὸ τοῦ λόρδου Γουλφορδ καὶ μετ' ἄλλων πολλῶν ἐστάλη πρὸς τελειοποίησιν αὐτοῦ εἰς τὰ πανεπιστήμια τῆς Γερμανίας, διὰ τὴν χρησιμεύσασαν μετέπειτα ὡς καθηγητῆς τῆς ἰονίου ἀκαδημίας, δι' ἧς, συμπράττοντος τοῦ Καποδιστρίου, ὁ λόρδος ἐπεγείρωσε τὴν φροντίσιν τοῦ παιδῶν τῶν Ἑλλήνων. Ἄν δὲ ἡ Κυβέρνησις ἡ ἐλληνικὴ ἐμμεῖτο τὸν Γουλφορδ, ἂν παρεσκεύαζε δηλαδὴ τοὺς καθηγητὰς πρὶν ἢ ἀνοίξῃ σχολεῖα, καὶ τὰ ἐκπαιδευτήρια τὰ ἐλληνικὰ, καὶ ἡ ἐλληνικὴ νεολαία, καὶ αὐτὴ ἡ ἐλληνικὴ πολιτεία ἄλλην ἤθελον ἔχει ὄψιν.

Ὁ Ἀσώπιος δὲ, ὡς πρὸς τὴν μάθησιν καὶ τὸν τρόπον τῆς διδασκαλίας, πρὶν ἢ μεταβῆ εἰς τὰ γερμανικὰ πανεπιστήμια, ἦτο συνέγεια τῶν παλαιῶν τοῦ γένους διδασκάλων. Ἄλλ' ἀπὸ τῆς κλίσεως αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ λόρδου ἀρχεται ὁ περὶ τὴν διδασκαλίαν τῶν ἐλληνικῶν γραμμάτων νεωτερισμός. Ὁμολογουμένως δὲ εἰσαγωγὴς τῆς εὐρωπαϊκῆς διδασκαλίας ἐν Ἑλλάδι εἶναι ὁ Ἀσώπιος, καθ' ὑπαγόρευσιν τοῦ λόρδου, ὅστις ἰδοὺ τί πρὸς τὸν ἐν Ἰοτίγγῃ τελειοποιούμενον ἀγαπῶν αὐτοῦ ὑπότροφον ἐν Βενετίας ἐλληνιστὶ γράφει:

«*Ἀγαπητέ μοι κὺρ Ἀσώπιε,*

Ἐπειδὴ ἡ εἰς σύστασιν παιδαγωγικῶν ἐπιτηδεῖα σχολῆ, διὰ τὴν ὁποῖαν ἐστάλης, ὄχι μόνον αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ εἰς ἄλλο μέρος τῆς Γερμανίας, ὅθεν ἐπέρασα, εὐρίσκειται, ἀνάγκη νὰ μεξοικονομηθῇ αὐτοῦ ὁ καιρὸς σου, καὶ νὰ διευθυνθῇ ἡ σπουδὴ σου εἰς ἄλλο ἐπιχειρήμα, ὡς φέλιμον εἰς τὴν ἰόνιον παιδείαν. Ἐπειδὴ δὲ εἰς τὸ εἶδος τῆς φιλολογίας ἐξ ἀρχῆς ἐνησχολήθης, καλὸν μὲ φαίνεται νὰ ἐξακολουθήσῃς τὸν ἴδιον ὁδόν, διὰ τὴν διδασκῆς αὐτὸ τὸ εἶδος κατὰ τὴν ἀναλυτικὴν τῶν Εὐρωπαϊκῶν μέθοδον.

Ἢ συνήθης παράδοσις τῶν σχολείων τῆς Ἑλλάδος, ἂν δὲν λανθάνωμαι, ἀπέβλεπε μόνον τὴν ὑδιασάφισιν τῶν λέξεων, τὸ τεχνολογικόν, ὀρθογραφικόν, καὶ συντακτικόν τῆς παλαιᾶς γλώσσας, ἔλειπε δὲ ἐκεῖνη ἡ ἀναλυτικὴ τάξις, ἡ ὁποία διαμελιζούσα τὰς χάριτας τοῦ λεκτικοῦ, ἀναπτύσσουσα τὰς ἐννοίας καὶ τοὺς σκοποὺς, διδάσκουσα τὸν τρόπον καὶ τὴν μέθοδον τῆς συγγραφῆς τῶν παλαιῶν, καὶ παραβάλλουσα αὐτοὺς μὲ ὅσους εἰς αὐτὸ τὸ ἴδιον εἶδος ἐνησχολήθησαν, φωτίζει τὸν νοῦν τῶν ἀφορατῶν, καὶ μὲ τὸν λύχον τῆς ὀρθῆς κρίσεως καὶ ἀναλυτικῆς δυνάμεως τὸν ὁδηγεῖ ἀσφαλῶς καὶ ἀπροσκαρούστως εἰς τὴν καθαρὰν γνῶσιν, ὄχι λέξεων ἀπλῶς, ἀλλ' αὐτῶν τῶν πραγμάτων, καὶ τῆς πραγματικῆς συρραφῆς τῶν συγγραμμάτων.

Ἀυτὴ ἡ μέθοδος, χωρὶς τῆς ὁποίας πλανᾶται ὅστις ἐλπίζει νὰ μάθῃ τὴν σοφίαν μίαν ὁ-

ποιασδήποτε γλώσσας, εἶναι ἐν χρόνῳ εἰς τὰ σχολεῖα τῆς Εὐρώπης, καὶ ἀναγκασιότατη νὰ εἰσάχθῃ εἰς τὰ μελετώμενα τῶν ἰονίων ἐπαρχιῶν κοινὰ ἐκπαιδευτήρια.

Ἐἰς αὐτὸ λοιπὸν τὸ εἶδος κρίνω εὐλογον νὰ ἐνασχοληθῆς καὶ ὅλως διόλου ν' ἀφιερῶσῃς τὰς μελέτας σου, καταγιόμενος εἰς τὴν ἀνάλυσιν τῶν Ἑλλήνων συγγραμμάτων, διὰ τὴν διδασκῆς αὐτῶν τὸ εἶδος ἐξ ἐπαγγέλματος, ὡς εἰς τῶν λοιπῶν διδασκάλων. Ἰδοὺ ὁποῖος πρέπει νὰ ᾖ καὶ ὁ δρόμος τῆς σπουδῆς σου, εἰς τὸν ὅποιον σὲ ὁδηγοῦσι τὰ αὐτοῦ παραδιδόμενα κοινὰ φιλολογικὰ μαθήματα.

Βενετία, 25 ἰανουαρίου 1819. Ὁ εἰληκρινῆς σου φίλος καὶ ὑπερκαπὼν σου πιστότατος φίλος καὶ βοηθός σου
«*Κόμης ΓΥΛΦΟΡΔ.*»

Ἄλλ' ἐκπαιδευμένου τοῦ Ἀσωπίου ἐν Γερμανίᾳ ἐκρήγνυται ἡ ἐλληνικὴ ἐπανάστασις, καὶ τοῦ λόρδου οἱ ὑπότροφοι ἐκκλίνονται, καὶ τινες λειποτακτοῦσι, παρ' ὀλίγον δὲ καὶ ὁ Ἀσώπιος μετ' αὐτῶν. Τοῦτο δὲ μαθὼν ὁ λόρδος γράφει πρὸς αὐτὸν ἐκ Λονδίνου γαλλιστὶ περὶ τοῦ τῆδε:

«*Ἀγαπητότατέ μοι Ἀσώπιε,*

Μετὰ χαρᾶς ἐπληροφόρηθη, ὅτι μένει ἐν Περουλίῳ πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν πρὸς τὴν ἰόνιον ἀκαδημίαν ὑποσχέσεών σου, καὶ δὲν ἔδραμες ν' ἀναμειχθῆς εἰς ἐπιχειρήμα κατ' ἐμὲ λίαν σφαιερὸν. Δύνασαι νὰ ἀφελήσῃς τὸ ἔθνος σου διὰ τῶν γραμμάτων μᾶλλον, ἢ διὰ τῶν ὄπλων.

Ἀυποῦμαι, διότι ὁ καλὸς σου Θεόκλητος, ἀννοήτως φερόμενος, ὑπέστη. Ἐλπίζω ὅμως, ὅτι καὶ σκεπθὴ ὠριμώτερον, καὶ ὅα ἐννοήσῃ ὅτι δὲ φείλει νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν ἴσιν σου, διότι νεῖς ἱερεῖα ἀρμύζει τὸ κήρυγμα τοῦ θεοῦ λόγου, καὶ ὄχι τοῦ πολέμου τὸ στάδιον.

Χαίρει, ἀγαθὲ μοι φίλε. Νόμιζέ με δὲ πιστότατον καὶ φίλτατον ἐξ ὅλης ψυχῆς ὑπερέτην σου.

Ἐν Λονδίῳ, 10 ἰουλίου 1821. Ὁ κόμης ΓΥΛΦΟΡΔ.

Ἄλλ' ὅτι πρὸ πάντων ἐπεδίωκεν ὁ ἀγαθὸς οὗτος τῆς Ἑλλάδος δαίμων, ὁ καὶ τῆ τῶν ὀρθοδόξων βόπτισμα δεχθεὶς, ἦτο τῆς ἐλληνικῆς Ἐκκλησίας ἡ ἀνθρώπις ἐπὶ τούτῳ δὲ προέτρεπε τὸν Ἀσώπιον νὰ καταβῆ εἰς τὴν Ἑλλάδα, νὰ εὕρῃ τὴν παπαδιά σου, καὶ νὰ γένῃ παπᾶς. Ταῦτα δὲ σαφηνίζονται ἐκ τῶν παρὰ πόδας ἐπιστολῶν τοῦ λόρδου:

«*Ἀγαπητέ μοι ἀγαθὲ Ἀσώπιε,*

Χαίρω, ὅτι κατὰστασις τῆς ὑγείας σου δὲν σε ἐμποδίζει νὰ μείνῃς ἐν Παρισίῳ. Σὲ παρακαλῶ ὅμως ν' ἀναχωρήσῃς πάραυτα, καὶ νὰ μεταβῆς εἰς τὴν Ἰταλίαν, ἅμα αἰσθανθῆς καὶ τὴν ἐλαχίστην ἀδιαθεσίαν. Ἢ ὑγεία σου εἶναι πολυτιμωτάτη, καὶ δὲν πρέπει νὰ τὴν ῥισκοῖν ὀδυνώμενον.

Ἐἴρον ἐνταῦθα πλῆθος λογιωτάτων, ἐξ ἐθνότητος ἐλλήνων, οἵτινες μεγάλως δύνανται νὰ χρησιμεύσωσι καὶ διὰ τὴν φιλολογίαν, καὶ δι-

ἄλλα μαθήματα. Ἀλλὰ φοβοῦμαι, μήπως τινὲς ἐξ αὐτῶν μεταδώσωσιν εἰς τὴν νεολαίαν ἡμῶν ἰδέας περὶ ὀρθοδόξου καὶ πολλῆς φιλοσοφίας, καὶ παντὶ τρόπῳ ὅα προσπαθῶσιν ὅσον ἔνεστι τάχιστα νὰ ἀναρῶσιν καλῶς τὸ ἱερατεῖον. Ἐπὶ τούτῳ ὅμως ἔχω χρεῖαν σοῦ, ὅτ' ὄχι ὀρθοδοξοφρονήματα εἶναι τόσον καλὰ, καὶ ἡ ἐπιστήμη τόσον ἐκτεταμένη.

Κέρκυρα, 3 ἰανουαρίου 1823. Ὁ ὑπερκαπὼν σου πιστότατος φίλος καὶ βοηθός σου
«*Κόμης ΓΥΛΦΟΡΔ.*»

«*Φίλτατέ μοι ἀγαθὲ Ἀσώπιε,*

Ὁ μέγας τῆς Ἑπτανήσου ἀρμοστής μοι παρεχώρησε τὸ ἐν τῇ ἀκροπόλει καλῶς, ἐν ᾧ ἡδὴ κατοικεῖ. Προτίθεται δὲ νὰ τὸ διασκευάσῃ, καὶ νὰ ἐτοιμάσῃ αἰθούσας τινὰς πρὸς διδασκαλίαν μαθημάτων. Σκοπεῖ δὲ νὰ κατοικήσῃ ἐν αὐτῇ μετὰ τῶν ἰονίων νεανιῶν, οἵτινες διανοοῦνται νὰ καταταχθῶσιν εἰς τὸν ἰερόν κληῖρον τῆς ἐλληνικῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ στεροῦνται τῶν ἐπιτηδεῶν, καὶ δὲν δύνανται νὰ ἐκπαιδευθῶσιν ἀλλὰ ὅ, ἢ ἐνταῦθα. Κατ' ὄρωσα δὲ νὰ ἐπιτρέψῃ ἡ Κυβέρνησις εἰς τὸν Θεόκλητον νὰ ἔλθῃ νὰ ἀναλάβῃ τὴν καθέδραν, τὴν δι' ἣν προσηλωμένην ἔχω καὶ σοῦ χρεῖαν, ὄχι μόνον διὰ τὴν φιλολογίαν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἐξήγησιν τῶν πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, ἢ ἡδὲ ἄλλο θεολογικὸν μάθημα.

Ἐἴρω ἔλλειψιν πολλῶν τῆς θεολογίας καθηγητῶν, ἀπορῶ δὲ ποῦ νὰ τοὺς εὕρω. Καλῶς δὲ ἡγινώσκεις ὅτι οἱ ἐνταῦθα κληρικοί στεροῦνται ἀνατροφῆς. Ἄλλ' εἶμαι βέβαιος, ὅτι ὅα ἐργασθῆς μετὰ ζήλου ν' ἀναπληρώσῃς ταύτην τὴν ἔλλειψιν.

Ἀσχολήθητι, πὲ παρακαλῶ, εἰς μελέτας, αἵτινες δύνανται νὰ μᾶς βοηθήσωσιν ὡς πρὸς τὰ ἐκκλησιαστικά.

Διαμένω μετὰ εὐκρινεστάτης ἀγάπης πιστὸς ὑπερέτης σου,

Κέρκυρα, 28 ἰανουαρίου 1823. Ὁ κόμης ΓΥΛΦΟΡΔ.

«*Φίλτατέ μοι ἀγαθὲ Ἀσώπιε,*

Ἐἴμαι δυσαρραστημένος, διότι δὲν αἰσθάνεσαι ὑπὲρ τὴν ἐπιθυμίαν, ἣν εἶχες, νὰ εἰσέλθῃς εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. Ἐν τῇ ἀθλίᾳ καταστάσει, εἰς ἣν αὐτὴ εὐρίσκειται, ἦτο δυνατόν νὰ βοηθήσῃς αὐτὴν μεγάλως. Ἰσχυροῦσι δὲ ἱερεῖς πεπαιδευμένοι, ἀλλὰ παραγνωρίζουσι τὰ καθήκοντα τοῦ ἱερατικοῦ αὐτῶν ἐπαγγέλματος. Ἐνδεχόμενον ὅμως εἶναι ἢ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν κληῖσις νὰ διεγερθῇ πάλιν ἐν σοί, ὅα χαρῶς δὲ τότε κατ' ὑπερβολήν. Προηγουμένως ὅμως ὀφείλεις εἰς τὴν Ἑλλάδα νὰ ἐκλέξῃς τὴν παπαδιά σου.

Ἰβινα, 3 μαΐου 1823. Ὁ εἰς ὅλης ψυχῆς ἀγαπῶν σου φίλος
«*Κόμης ΓΥΛΦΟΡΔ.*»

Ἰδοὺ λοιπὸν ἐπὶ τέλους ὁ Ἀσώπιος ἐν Κερκύρᾳ καθηγητῆς τῶν ἐλληνικῶν γραμμάτων ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ τῇ ἰονίῳ, προστάτην ἔχων τὸν ἀ-

μίμητον λόρδον, συμπράκτορας δὲ πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς, ἐν οἷς ὅμως διέπρεπε καὶ διὰ τὴν μάθησιν, καὶ διὰ τὸ πρᾶον καὶ ἀφελὲς αὐτοῦ ἦθος.

Ἐλαμψε δὲ ὡς μετέωρον ἐν τῇ ἐλληνικῇ στερωμάτῃ ἡ ἀκαδημία ἐκεῖνη, δεύτερον δὲ τοιοῦτον σχολεῖον ἀδύνατον εἶναι νὰ ὑπάρξῃ διότι τοῦ οἱ ὑπ' αὐτοῦ παρασκευασθέντες καθηγηταί; ποῦ πρὸ πάντων ἡ ἐλληνικὴ ἐπανάστασις; Πῶς δηλαδὴ αἱ περιστάσεις ἐκεῖναι; Καὶ εἰς ἄλλοις τῆς γῆς τόπους εὐδοκίμοισι κέδροι, ἀλλὰ τοῦ λιθάνου αἱ κέδροι ἦσαν τόσον ἐξαισίοι, ὡς τὸ ἐξομαρῆς ὁ ἱερός ποιητῆς πρὸς τὸν Θεὸν ἀνακράζει, Σὺ αὐτὰς ἐφύτευσας.

Τὸν μαθητὴν δὲ δὲν διδάσκει μόνος ὁ καθηγητῆς, ἀλλ' ἡ πόλις, ἐν ᾗ ζῆ, ἀλλ' αἱ περιστάσεις, ἐν αἷς ἀναστρέφεται. Διδάσκων δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκεῖναις ὁ Ἀσώπιος, καὶ τὰς ἀρετὰς τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ἐκθειάζων, ἐξέκαε τὰς ψυχὰς τῶν μαθητῶν, διότι πρόχειρα εἶχε νεώτερα ἡμιμήτου ἀρετῆς παραδείγματα, τὰ ἡσυχαστικῶν, τὸ Μεσολόγγιον ὑπὲρ τὰς Πλαταιῆς, τὸν Κανάρον ἐν Ἀλεξανδρείᾳ. Ὅποια δὲ διζφορὰ!

Ὁ Ἀσώπιος ἐφθασεν εἰς τὸ μεσουράνημα αὐτοῦ ἐν Κερκύρᾳ, ἡ φήμη δὲ αὐτοῦ ἠνάγκασε τὴν ἐλληνικὴν Κυβέρνησιν νὰ καλέσῃ αὐτὸν ἰδίως, καὶ νὰ διορίσῃ αὐτὸν καθηγητὴν τοῦ ἐθνικοῦ πανεπιστημίου. Ἐπειδὴ δὲ ὄχι μόνον τῆς καλῆς γυναικὸς καλὸν καὶ τὸ μετόπωρον, ἀλλὰ καὶ παντὸς ἀνδρὸς σοφοῦ καὶ αὐτὴ ἡ τρυφὴ πολλῶν οἰνῶν νέων εἶναι ἀνταξία, ὁ Ἀσώπιος ἐπέμενε δεσπόζων μέχρι τῶν ἐσχάτων αὐτοῦ ἡμερῶν. Δυστυχῶς δὲ διὰ τὴν Ἑλλάδα, πρὸς τιμὴν δὲ αὐτοῦ, καὶ τεθνηκῶς στρατηγεῖ, διότι, κατὰ τὴν παροιμίαν, πολλοὶ οἱ ναρθηκοφόροι, οἱ βράχοι δὲ παῦροι.

Ἰδυνάμην δὲ νὰ ἐπαινέσω τὸν Ἀσώπιον, ἀλλὰ δὲν τολμῶ, διότι ὁ ἐπαινὸν πρέπει νὰ ᾖ καὶ κρείσσων τοῦ ἐπαινουμένου. Τοῦτο ὅμως ὀφείλω νὰ ὁμολογήσω, ὅτι καὶ ἐμοῦ τοῦ ἐλαχίστου, καὶ τῶν ἄλλων τῆς ἰονίου ἀκαδημίας φοιτητῶν, ἂν ὁ βίος εἶχέ τι ἀγαθόν, εἶναι κάποιον ἐξαιρέτως τῆς διδασκαλίας τοῦ Ἀσωπίου, ὅστις, παρισταμένου τοῦ λόρδου, ἐστεμμένος καὶ ἐν στολῇ ἀρχαία, ἐν μέσῳ φόθων καὶ ἐλπιδῶν, ἐδίδασκε καὶ τὰ παιδάκια, ἐξηγῶν αὐτοῖς τὸ πρὸς τὸν Θεόν, τὸ πρὸς τὴν πατρίδα, καὶ τὸ πρὸς τὸν πλησίον καθήκον. Θεῶμα δὲ τοιοῦτον δὲν ὅα ἴδῃ πλέον ἢ Ἑλλάς, διότι Γουλφορδ μὲν ἀδύνατον, Ἀσώπιος δὲ δύσκολον εἶναι νὰ ἀναγεννηθῇ. Οἱ δὲ Ὀριζήμβοι οἱ ἐλληνικοὶ ποῦ;

Ἀπέθανε δὲ ὁ ζωίδιμος διδάσκαλος γέρον, ἐσχατογέρον· τοῦτο δὲ ἐχρησίμευσε καὶ πρὸς δόξαν αὐτοῦ, καὶ πρὸς ὀφέλιον τοῦ γένους τοῦ ἐλληνικοῦ· ἐπεδύονεν ὅμως ἐμὲ, τὸν ἀδούλιον ἀναδεχθέντα νὰ γράψω τι περὶ αὐτοῦ, διότι, κατὰ

τὸν Κάτωνα, «Χαλεπὸν ἔστι, βεβαιώματα μετ' ἄλλων, ἐν ἄλλοις ἀπολογεῖσθαι.»¹ Γ. Ζακίου.

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΗΣ ΓΗΣ ἐν ἡμέραις ἀγνοήκοντα.

[Μοιρολογία 'Ιουλίου Βέρν.—Μετ' ἄφρ. Ἀγγέλου Βλάχου].

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Κ'.

Ἐν ᾧ ὁ Φίξ συνάπτει ἀμέσους σχέσεις μετὰ τοῦ Φιλέα Φόγ.

Διαρκούσης τῆς σαυῆς ταύτης, ἣτις ἐμελλεν ἴσως τοσοῦτον σοβαρῶς νὰ διακινδυνεύσῃ τὸ μέλλον του, ὁ κ. Φόγ, συνοδεύων τὴν κ. Λουδᾶ, περιεφέρετο εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς ἀγγλικῆς πόλεως. Ἀφοῦ ἡ κ. Λουδᾶ ἐδέχθη τὴν προσφορὰν του, προτεινάντος νὰ ἐδηγήσῃ αὐτὴν εἰς τὴν Βύρρωπην, ὡφείλεν οὗτος νὰ σκεφθῇ περὶ τῶν λεπτομερῶς ἀναγκαίων εἰς τοιαύτην μακρὰν ὁδοπορίαν. Οὐδόλως ἦτο παράδοξον νὰ περιέρχεται τὴν γῆν εἰς ἀγγλος ὡς αὐτός, ἕνα μόνον φέρων ὁδοπορικὴν σάκκον· γυνὴ ὅμως δὲν ἠδύνατο νὰ ἐπιχειρήσῃ τοιαύτην ὁδοπορίαν ὑπὸ τοιοῦτους ἥρους, καὶ ἀνάγκη παρίστατο ν' ἀγορασθῶσιν ἐνδύματα καὶ σκεῦα ὁδοπορικὰ. Τὴν ἀνάγκην δὲ ταύτην ἐξεπλήρωσεν ὁ κ. Φόγ μετὰ τῆς χαρακτηριστικῆς αὐτὸν γαλήνης, καὶ πρὸς πάσας τὰς παρατηρήσεις τῆς νεαρᾶς χήρας, ἦν ἐστενεγχεῖται τοσαύτη εὐγένεια, ἀπάντητα πάντοτε τυπικῶς καὶ ἀμεταβλήτως:

— Εἶνε χάρι τοῦ ταξιδιῶ μου καὶ ἐντὸς τοῦ προγράμματός μου.

Τῶν ἀναγκαίων ἀγορῶν γενομένων, ὁ κ. Φόγ καὶ ἡ νεαρὰ γυνὴ ἐπανέκαμψαν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον, καὶ ἐγευματίσαν εἰς τὴν κοινὴν τράπεζαν, πολυτελέστατα παρατεθεισάν. Μετὰ δὲ τοῦτο ἡ κ. Λουδᾶ, κεκμηκυῖα, ἀνέβη εἰς τὰ δωμάτιά της, ἀφοῦ πρῶτον ἐσφιγξεν ἀγγλιστὶ τὴν γείτρα τοῦ ἀταράχου σωτήρος της, ὅστις ἀνέκουσε καθ' ὅλην τὴν ἐσπέραν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ Χρόνου καὶ τῶν Βικονογραμικῶν Νέων.

Ἄν ἦτο ἄνθρωπος δεκτικὸς οἰαδῆποτε ἐκπλήξεως, ὅα ἐξεπλήχαστο βεβαίως μὴ βλέπων ἐμφανιζόμενον τὸν ὑπρέτην του κατὰ τὴν ὥραν τοῦ ἕβρου. Γνωρίζων ὅμως, ὅτι τὸ ἀτμοκίνητον τῆς Ἰοκοχάμαν δὲν ἀνεχώρει πρὸ τῆς ἐπαύριον πρωίας, οὐδόλως ἀνησύχησεν. Ἀλλὰ τὴν ἐπαύριον πρωίαν ἐσήμανεν ὁ κ. Φόγ καὶ ὁ Πονηρίδης δὲν ἐράνη.

Ἀδύλον τί διελογίσθη ὁ ἔντιμος εὐπατριδῆς, μαθὼν ὅτι ὁ ὑπρέτης του δὲν εἶχεν ἐπιστρέψῃ εἰς τὸ ξενοδοχεῖον. Ἐλαθεν ἀπλῶς τὸν σάκκον του, εἰδοποίησε τὴν κ. Λουδᾶ, καὶ ἐμήνησεν ἐν φρεσίν.

Ἦτο ὀγδόη ὥρα τῆς πρωίας, ἡ δὲ πλημμυρίς, 1. Ἀνακὸν Ἡμερολόγιον.

ἦν ἐμελλε νὰ ἐπωφεληθῇ τὸ Καρινάτικ, ὅπως διαπλεύσῃ τοὺς πόρους, ἐμελλε νὰ ἐπέλθῃ κατὰ τὰ ὁρισμένα τὴν ἐνάτην καὶ ἡμίσειαν. Ἀφιχθέντος τοῦ φορείου πρὸ τῆς ὕψους τοῦ ξενοδοχείου, ἀνέβησαν εἰς τὸ ἄνετον ἐκεῖνα μέσον μεταφορᾶς ὁ κ. Φόγ καὶ ἡ κ. Λουδᾶ, τὰ δὲ σκεῦα ἐπικυλοῦθησαν ἐπὶ μονοτρόχου ἀμαξίου.

Μετὰ ἡμίσειαν ὥραν οἱ ὁδοιπόροι κατέβησαν εἰς τὴν ἐπιβάθραν, καὶ ὁ κ. Φόγ ἐμάνθανεν, ὅτι τὸ Καρινάτικ εἶχεν ἀναχωρήσει τὴν προτεραίαν ἐσπέραν. Οὕτω δὲ οὗτος, προσδοκῶν νὰ εἴρῃ τὸ τε ἀτμόπλοιον καὶ τὸν ὑπρέτην του, εὐρίσκειται εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ στεροθῇ ἀρφότερα. Οὐδὲν ὅμως σημεῖον ἀδυναμίας ἐφάνη ἐπὶ τῆς μορφῆς αὐτοῦ, καὶ ἐπειδὴ ἡ κ. Λουδᾶ θεωρεῖ αὐτὸν ἀνησύχως, ἤρκεσθη ν' ἀπαντήσῃ:

— Εἶνε ἔκτακτον συμβάν, κυρία μου, τίποτε περισσότερον!

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἄνθρωπός τις, παρατηρῶν αὐτὸν προσεκτικῶς, τὸν ἐπλησίασεν. Ἦτο δὲ ὁ ἐπιθεωρητὴς Φίξ, ὅστις χαιρετίσας αὐτὸν, τῷ εἶπε:

— Εἰσθε καὶ σεῖς, νομίζω, κύριε, εἰς τῶν ἐπιβατῶν τοῦ Παγγαίου, τὸ ὅποιον ἐφθασε γῆς.

— Μάλιστα, κύριε, ἀπήντησε ψυχρῶς ὁ κ. Φόγ, ἀλλὰ δὲν ἔχω τὴν τιμὴν...

— Μὲ συγχωρεῖτε, ἀλλ' ἐνομίζω ὅτι ὅα εἴρω ἐδῶ τὴν ὑπρέτην σας.

— Γνωρίζετε ποῦ εἶνε, κύριε; ἠρώτησε ζωηρῶς ἡ νεαρὰ γυνή.

— Πῶς, ἀπήντησεν ὁ Φίξ, ἐκπληξὴν ὑποκρινόμενος, δὲν εἶνε μαζὺ σας;

— Ὅχι, ἀπήντησεν ἡ κ. Λουδᾶ. Δὲν ἐράνη ἀπὸ χθές. Μήπως ἐπεβίβασθη μόνος εἰς τὸ Καρινάτικ;

— Μόνος; χωρὶς σᾶς, κυρία μου; .. ἀπάντησεν ὁ ἀστυνομικὸς πράκτωρ. Ἀλλὰ, συγχωρήσατε τὴν ἐρώτησίν μου, ἐσκοπεύετε λοιπὸν ν' ἀναχωρήσετε μετὰ τὸ ἀτμοκίνητον αὐτό;

— Μάλιστα, κύριε.

— Κ' ἐγὼ, κυρία μου, τὸ ἴδιον· καὶ εἶμαι τῶρα εἰς μεγάλην ἀδυναμίαν. Τὸ Καρινάτικ ἐτελείωσε τὰς ἐπισκευὰς του ἰσάδεκα ὥρας ταχύτερον, καὶ ἀνεχώρησε χωρὶς νὰ εἰδοποιήσῃ κανένα· τῶρα πρέπει νὰ περιμελίνωμεν ὀκτὼ ἡμέρας τὸ ἄλλο ἀτμοκίνητον.

Ἀέγων δὲ τὰς λέξεις ταύτας ὀκτὼ ἡμέρας, ὁ Φίξ ἠσθάνετο σιγρῶσαν ἐν γαστρῇ τὴν καρδίαν του. Ὀκτὼ ἡμέρας! ὁ κ. Φόγ ἐμελλε νὰ μείνῃ ὀκτὼ ἡμέρας εἰς τὸ Χόγγ-Κόγγ, καὶ κατ' αὐτὸ τὸ χρονικὸν διάστημα θὰ κατέφθανε τὸ ἐντάγμα τῆς συλλήψεώς του. Ἦ τὴν τέλος πάντων εὐνόει τὸν ἀστυνομικὸν πράκτωρα.

Ἄς φαντασθῇ ἐπομένως ὁ ἀναγνώστης ἑποῖος ἐνέσκηψε κατὰ τῆς κεφαλῆς του κεραυνός, ὅτε ἤκουσε τὸν Φιλέα Φόγ λέγοντα ἀταράχως:

— Ἀλλ' ἐκτὸς τοῦ Καρινάτικ ὑπάρχουν, μετὰ

φαίνεται, καὶ ἄλλα πλοῖα εἰς τὸν λιμένα τοῦ Χόγγ-Κόγγ.

Καὶ ὁ μὲν κ. Φόγ, προσεναγκῶν τὸν βραχιονά του εἰς τὴν κ. Λουδᾶ, ἐτρέπη πρὸς τὰ νεώρια, εἰς ἀναζήτησιν πλοίου ἐτοιμοῦ πρὸς ἀναχώρησιν, ὃ δὲ Φίξ παρικόλουσθε ἐνεός, ὡσανεὶ ἀόρατόν τι νῆμα συνέδεαν αὐτὸν μετὰ τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου.

Οὐχ ἦττον ἡ τύχη ἐφάνη ἀληθῶς ἐγκαταλείπουσα ἐκεῖνον, ὃν τοσοῦτον πιστῶς εἶχε πέως ὑπηρετήσῃ. Ἐπὶ τοαῖς ὥρας διέδραμεν ὁ κ. Φόγ τὴν λιμένα καθ' ἕνας του τὰς διευθύνσεις, ἀπόφασιν ἔχων νὰ ναυλώσῃ ἐπίτιδες, ἐν ἀνάγκῃ, πλοῖον. ὅπως μεταφέρῃ αὐτὸν εἰς Ἰοκοχάμαν, ἀλλ' οὐδὲν ἄλλο εἶδεν, ἢ σκάφη διατελοῦντα ὑπὸ φόρτωσιν ἢ ἐκφόρτωσιν, καὶ μὴ δυνάμενα ἐπομένως ν' ἀποπλεύσωσιν ἀμέσως.

Οὕτως ὁ Φίξ ἤρξατο πάλιν ἐλπίζων, ὃ δὲ Φόγ δὲν ἐταράσσεται, καὶ ἐμελλε νὰ ἐξακολουθήσῃ τὰς ἐρεῦνας του, μέχρι καὶ τοῦ Μακάου ἐν ἀνάγκῃ, ὅτε ναυτικὸς τις τὸν ἐπλησίασεν ἐπὶ τῆς προκυμαίας.

— Ἦ ἐντιμότης σας ζητεῖ πλοῖον; εἶπεν ὁ ὁ ναυτικὸς ἀποκαλυπτόμενος.

— Ἐχετε πλοῖον ἐτοιμὸν δι' ἀναχώρησιν; ἠρώτησεν ὁ κ. Φόγ.

— Μάλιστα. ἐντιμότης, πλοηγόν, ἀριθμ. 43, τὸ καλλίτερον ἀπ' ὅλα τὰ ἄλλα.

— Περιπατεῖτε καλὰ;

— Ὅτις εἰς ἐνέα μίλια περίπου. Θέλετε νὰ τὸ ἰδῆτε;

— Μάλιστα.

— Ὅα εὐχαριστηθῆτε. Θέλετε, βέβαια νὰ κάμετε κανένα περίπατον;

— Ὅχι, θέλω νὰ ταξιδεύσω.

— Νὰ ταξιδεύσετε;

— Δέχεσθε νὰ με μεταφέρετε εἰς Ἰοκοχάμαν; Ταῦτα ἀκούσας ὁ ναυτικὸς παρέλυσε καὶ διέστειλε τοὺς ὀφθαλμούς.

— Ἀστειζέσθε, ἐντιμότης! εἶπε.

— Διόλου. Δὲν ἐπρόφθασε τὸ Καρινάτικ, καὶ πρέπει εἰς τὰς 14 τὸ βραδύτερον νὰ ἴμαι εἰς Ἰοκοχάμαν, διὰ νὰ ἐπιβιβάσθω εἰς τὸ ἀτμοκίνητον τοῦ Ἁγίου Φραγκίσκου.

— Λυπούμαι, ἀπήντησεν ὁ πλοηγός, ἀλλ' αὐτὸ εἶνε ἀδύνατον.

— Σὰς προσφέρω ἐκατὸν λίρας τὴν ἡμέραν, καὶ διακοσίας λίρας ἀμοιβὴν ἀνφθάσω ἐγκαίρως.

— Σπουδαίως;

— Σπουδαίατάτα! ἀπήντησεν ὁ κ. Φόγ.

Ὁ πλοηγός ἀπεσῶρη μικρὸν, καὶ θεωρεῖ τὴν θάλασσαν, ταλακτευόμενος προδήλως μετὰ τῆς ἐπιθυμίας τοῦ μεγάλου κέρδους καὶ τοῦ φόβου τῶν κινδύνων τοιοῦτου παρατόλμου πλοῦ.

Ὁ Φίξ διετέλει ἐν φοβερᾷ ἀγωνίᾳ, ὃ δὲ κ. Φόγ, στραφεὶς πρὸς τὴν κ. Λουδᾶ, ἠρώτα αὐτήν:

— Δὲν ὅα φοβηθῆτε, κύριε;

— Μαζὺ σας ὄχι, κύριε Φόγ, ἀπήντησεν ἡ νεαρὰ γυνή.

Ὁ πλοηγός ἐν τούτοις ἐπέστρεψε πρὸς τὸν εὐπατριδῆν, στρέφων τὸν πτόλν του μετὰ τῶν χειρῶν του.

— Λοιπὸν; ἠρώτησεν ὁ κ. Φόγ.

— Τί νὰ σᾶς εἰπῶ, ἐντιμότης, ἀπήντησεν ὁ ναυτικὸς, δὲν ἤμπορῶ νὰ διακινδυνεύσω οὔτε τοὺς ἀνθρώπους μου, οὔτε τὸν ἑαυτὸν μου, οὔτε σᾶς τὸν ἴδιον εἰς τόσον μακρὸν ταξίδι, με πλοῖον εἰσσι τῶνων μόνος, καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ἐποχὴν. Ἐπειτα δὲν ὅα ἐφθάνωμεν καὶ ἐγκαίρως, διότι ἀπὸ τὸ Χόγγ-Κόγγ ἕως τὴν Ἰοκοχάμαν εἶνε γλῖα ἐξακόσια πενήντα μίλια.

— Χίλια ἐξακόσια μίλιον, εἶπεν ὁ κ. Φόγ.

— Τὸ ἴδιον εἶνε.

Ὁ Φίξ ἀνέπνευσεν εὐχαρίστως.

— Ἀλλὰ, προσέθηκεν ὁ πλοηγός, εἶνε τρῶπος ἴσως νὰ συμβιβασθῇ τὸ πρᾶγμα.

Ὁ Φίξ δὲν ἀνέπνεε πλέον.

— Πῶς; ἠρώτησεν ὁ Φιλέας Φόγ.

— Νὰ ὑπάγωμεν εἰς τὸ Ναγασάκι, τὴν μεσημβρινὴν ἀκρὰν τῆς Ἰαπωνίας, ἡ ὅποια ἀπέχει γλῖα ἑκατὸν μίλια μόνον, ἢ εἰς τὸ Σαγκαῖ, τὸ ὅποιον ἀπέχει μόνος ἐπτακόσια μίλια ἀπὸ τὸ Χόγγ-Κόγγ. Βίς τὸ Σαγκαῖ μάλιστα εἶνε καλλίτερα, διότι δὲν μακρυνόμεθα ἀπὸ τὰ παράλια τῆς Κίνας, τῶν ὁποίων τὰ βέρυματα φέρουν πρὸς βορρᾶν.

— Ἀκουσε πλοηγέ, ἀπήντησεν ὁ Φιλέας Φόγ' εἰς τὴν Ἰοκοχάμαν θὰ ἐπιβιβάσθω εἰς τὸ ἀμερικανικὸν ἀτμοκίνητον, ὅχι εἰς τὸ Σαγκαῖ, οὔτε εἰς τὸ Ναγασάκι.

— Διατὶ ὄχι; ὑπέλαθεν ὁ πλοηγός. Τὸ ἀτμοκίνητον τοῦ Ἁγίου Φραγκίσκου δὲν ἀναχωρεῖ ἀπὸ τὴν Ἰοκοχάμαν. Προσεγγίζει μόνον εἰς αὐτὴν καὶ εἰς τὸ Ναγασάκι, ἀλλ' ἀναχωρεῖ ἀπὸ τὸ Σαγκαῖ.

— Εἶσαι βέβαιος;

— Βεβαίως.

— Καὶ πότε ἀναχωρεῖ ἀπὸ τὸ Σαγκαῖ τὸ ἀτμοκίνητον.

— Τὴν ἐνδεκάτην τοῦ μηνὸς εἰς τὰς ἑπτὰ τὸ βράδυ. Ἐγόμεν λοιπὸν ἐμπρός μας τέσσαρας ἡμέρας, δηλαδὴ ἐνενηντα εἴς ὥρας, καὶ ἂν κάμνωμεν ὀκτὼ μίλια κατὰ μέσον ὥρον, κ' ἔχωμεν πάντοτε τὸν ἀνεμον νοτιοανατολικόν, καὶ ἡ θάλασσα ἦνε ἡσυγος, ἤμποροῦμεν νὰ καταφέρωμεν τὰ ὀκτακόσια μίλια τὰ ὅποια μᾶς χωρίζουν ἀπὸ τὸ Σαγκαῖ.

— Καὶ πότε ἤμπορεῖς ν' ἀναχωρήσῃς;

— Βίς μίαν ὥραν. Ν' ἀγαρᾶσω τρόφιμα, καὶ νὰ σηκωθῶ εἰς τὰ πανιά.

— Λοιπὸν σύμφωνα. Εἶσαι ὁ κυβερνήτης;

— Μάλιστα, Ἰωάννης Βούνησθ, κυβερνήτης τοῦ Ταγκαῖ.

— Θέλεις ἀράβωνα;

— Άν δέν σάς πειράζει, έντιμότατε.
 — Ίδού διακοσίας λίρας εΐς λογαριασμόν. . . Κόριε, προσέθηκεν ὁ φιλέας Φόγ, στρεφόμενος πρὸς τὸν Φίξ, ἂν θέλατε νὰ ὠφελήθητε. . .
 — Σκοπὸν εἶχα, κύριε, ἀπήντησε μετὰ θάρρους ὁ Φίξ, νὰ σὰς ζητήσω αὐτὴν τὴν χάριν.
 — Πολὺ καλὰ. Ἐντὸς ἡμισείας ὥρας ἐπιβιβαζόμεθα.
 — Ἄλλ' ὁ ταλαίπωρος ἐκεῖνος νέος. . . εἶπεν ἡ κ. Ἄουδά, τὴν ὁποίαν ἡ ἀφάνεια τοῦ Πονηρίδου ἀνησυχεῖ μεγάλως.
 — Θὰ κάμω ὅ,τι εἶνε δυνατόν, ἀπήντησεν ὁ Φιλέας Φόγ.
 Ἐνῶ δὲ ὁ Φίξ, νευρικός, πυρέσσων καὶ μαινώμενος μετέβαινεν εἰς τὸ πλοῖον, κατηυθύνθησαν ἀμφότεροι εἰς τὸ ἀστυνομικὸν κατάστημα τοῦ Χόγγ-Κόγγ, ὅπου ὁ Φιλέας Φόγ εἶπεν τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ Πονηρίδου, καὶ κατέθηκε σπουδαῖον ποσὸν δι' ἐξοδὰ ἐπιστροφῆς του. Ἄψῳ δ' ἐγέναντο τὰ αὐτὰ καὶ παρὰ τῆ γαλλικῆ προξενείῳ, τὸ φορεῖον μετέφερον αὐτοὺς πρῶτον εἰς τὸ ξενοδοχεῖον, πρὸς παραλαβὴν τῶν ἐδοιοπρατικῶν των σκευῶν καὶ μετὰ ταῦτα εἰς τὴν προκουμαίαν.
 Ἡ τρίτη ὥρα ἐσήμαινε, τὸ δὲ πλοηγὸν ὑπ' ἀριθμ. 43, ἐπιβίβασαν τὸ πλήρωμα καὶ τὰς τροφὰς του ἥτο ἔτοιμον νὰ ἀπάρη.
 Τὸ Ταρχαδέρ ἦτο χαρακτηριστικὴ μικρὰ ἡμιολία συναρπυμένη καὶ στενὴ κατὰ τὴν πρόραν, εὐσταθὲς καὶ ἐπιμήκης κατὰ τὰς παριστάσεις, καὶ θαλασσοδρομικὸ μᾶλλον ἢ πλοηγῶν σκάφους ἔχουσα τὴν ὄψιν. Τὰ χαλκώματά της ἐλαμπον, τὰ γαλθάνισμένα δὲ σιδηρικά της καὶ τὸ λευκὸν δις ἐλεφαντόδους κατὰστρωμὰ της ἐδείκνυον ὅτι ὁ κυβερνήτης της Ἰωάννης Βούνσβυ ἐγνώριζε κάλλιστα πῶς νὰ διατηρῆ αὐτὴν ἐν καλῇ καταστάσει. Οἱ δύο της ἰστοὶ ἐκκλινον μικρὸν πρὸς τὴν πρῶμην, ἔφερε δὲ ἐπίδρομον, ἀκάτιον καὶ προτοπίδα, ἀρτέμονας, λαίφος καὶ πρόσθετον ἐν ἀνάγκῃ ἰστίον διὰ τὴν οὐρίαν ἀνεμόν. Ἐφαίνετο, ὅτι ἐμελλε νὰ πλέῃ ταχύτατα, καὶ εἶχε ἀληθῶς πολλὰκις κερδήσει τὸ βραβεῖον θαλασσοδρομικῶν ἀγώνων.
 Τὸ πλήρωμα τοῦ Ταρχαδέρ ἀπετέλουν ὁ κυβερνήτης Ἰωάννης Βούνσβυ καὶ τέσσαρες ναῦται. Καὶ οὗτοι μὲν ἦσαν ἐκ τῶν τολμηρῶν ἐκείνων ναυτικῶν, οἵτινες, ἐν οἰφδῆποτε καιρῷ ἐκπλέουσιν ἄφοβοι εἰς ἀναζήτησιν τῶν πλοίων καὶ γνωρίζουσι θαυμασίως τὰς θαλάσσας ἐκεῖνας· ὁ δὲ Ἰωάννης Βούνσβυ, πέντε καὶ τεσσαρακοντοῦτης περίπου, φαρμακὸς καὶ ἡλιοκαὴς, ζωηρὸν ἔχων τὸ βλέμμα, τὴν ὄψιν ἐνεργῆ καὶ τὸ ἦθος εὐσταθές, ἐνέπνεε πεποιθῆσιν καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς δειλοτέρους.
 Ὅτε ὁ Φιλέας Φόγ καὶ ἡ κ. Ἄουδά ἐπεβίβασθησαν, ὁ Φίξ ἦτο ἤδη ἐπὶ τοῦ πλοίου. Διὰ τοῦ καλύμματος τῆς πρυμναίας κλίμακος κατήρ-

χετό τις εἰς δωμάτιον τετραγώνον, οὐτινος οἱ τοῖχοι, διαγεγλυμμένοι εἰς πλαίσια, ὑπερέχον κυκλικὸν ἀνακλίντρον. Ἐν μέσῳ δ' αὐτοῦ τράπεζα ἐφωτίζετο ὑπὸ λαμπτήρος ἐκκερμηθῆς. Τὸ μέρος ἦτο στενὸν ἀλλὰ εὐπρεπὲς καὶ καθαρίον.
 — Ἀυποῦμαι, ὅτι δέν ἔχω τι καλλίτερον νὰ σὰς προσφέρω, εἶπεν ὁ κ. Φόγ εἰς τὸν Φίξ, ὅστις προσέκλινε μὲν σιωπηλῶς, ἠσθάνετο δὲ εἰδὼς τι ταπεινώσεις, ὅτι ἐδέχετο τὰς φιλοφροσύνας τοῦ κ. Φόγ.
 — Δέν ἔχει λόγον, . . . διελογίζετο, εἶνε εὐγενὲς κατεργάρας, ἀλλὰ κατεργάρας πάντοτε.
 Κατὰ τὴν τρίτην ὥραν καὶ δέκα λεπτά ἀνεπετάσθησαν τὰ ἰστία, καὶ ἡ ἀγγλικὴ σημαία ἐκυμάτισεν ἀπὸ τοῦ κέρατος τῆς ἡμιολίας. Οἱ ἐπιβάται ἐκάθητο ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, ὁ δὲ κ. Φόγ καὶ ἡ κ. Ἄουδά ἠτένιζον ἔσχατον βλέμμα πρὸς τὴν προκουμαίαν, ἵνα ἴδωσι μὴ ἐφαίνετό που ὁ Πονηρίδης. Ἀλλὰ καὶ ὁ Φίξ δέν ἦτο ἥσυχος ὡς πρὸς τοῦτο, καθότι ἡ τύχη ἠδύνατο νὰ ὀδηγήσῃ ἐκεῖ τὸν ἀτυχῆ νέον, ἢ τοσοῦτον ἀγενῶς εἶχεν αὐτὸς μεταχειρισθῆ, καὶ τότε θὰ ἐπῆρχετο ἐξήγησις, ἥτις δέν ὀ ἀπέβαινε βεβαίως πρὸς κέρδος τοῦ ἀστυνομικοῦ ὑπαλλήλου. Ἀλλ' ὁ γάλλος δέν ἐφάνη, διότι τὸ ναρκωτικὸν τὸν ἐκράτει βεβαίως ἔτι ὑπὸ τὴν ληθαργικὴν του ἐπήρειαν.
 Ἐτέλος ἀνήχθη ὁ κυβερνήτης, καὶ τὸ Ταρχαδέρ, προσηνέμους ἔχον τοὺς ἀρτέμονας, τὸν ἐπίδρομον καὶ τὸ ἀκάτιόν του, ὠρμητὸς σκιρτῶν ἐπὶ τὰ κύματα.
 ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑ΄.
 Ὅπου ὁ κυβερνήτης τοῦ Ταρχαδέρ κινδυνεύει μεγάλως νὰ ἀστερηθῆ ἀμοιβὴν διακοσίων λίρῶν.
 Ἦτο παράτολμον βεβαίως ἐπιχείρημα ὁ πλοῦς οὗτος διτακοσίων μιλίων ἐπὶ σκάφους εἴκοσι τῶνων καὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην τοῦ ἔτους. Αἱ πινικαὶ θάλασσαι εἰσι κακαὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἐκτεθειμέναι δὲ εἰς φοβερὰς ἀφνιδίους καταιγίδας καὶ ἰδίως κατὰ τὰς ἰσημερινάς.
 Ὁ κυβερνήτης, πληρωνόμενος κατ' ἡμέραν, συμφέρον πρόβηλον εἶχε νὰ μεταφέρῃ τοὺς ἐπιβάτας του εἰς Ἰουχοχάμαν. Ἀλλὰ τοιοῦτος καὶ ὑπὸ τοιοῦτους ὁρους πλοῦς θὰ ἦτο μεγίστη του ἀφροσύνη, καὶ ἱκανῶς ἤδη παράτολμον, ἂν οὐχὶ ἄφρον, ἦτο ὅτι ἐπλεον εἰς Σαγκάϊ. Ἀλλ' ὁ Ἰωάννης Βούνσβυ εἶχε πεποιθῆσιν εἰς τὴν ἡμιολίαν του, ἥτις ἵπτατο ὡς λάρος ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῶν κυμάτων, καὶ δέν εἶχεν ἴσως ἀδίκιον.
 Κατὰ τὰς τελευταίας ὥρας τῆς ἡμέρας ἐκεῖνης τὸ Ταρχαδέρ διέπλευσε τοὺς ἰδιοτρόπους πόρους τοῦ Χόγγ-Κόγγ, ἰστιοδρομοῦν θαυμασίως, εἶτε ἐκ κεραίας εἶτε ἐξ οὐρίας.
 — Δέν ἔχω ἀνάγκην πλοίαρχε, εἶπεν ὁ Φιλέας Φόγ, καθ' ἣν στιγμήν ἡ ἡμιολία ἀνάγητα

εἰς τὸ ἀναπεπταμένον πέλαγος, νὰ σοῦ συστήσω πᾶσαν δυνατὴν ταχύτητα.
 — Ἦουχάσατε, έντιμότατε, ἀπεκρίθη ὁ Ἰωάννης Βούνσβυ. Ἦχομεν, βλέπετε, ὅσα παντὰ συγχωρεῖ ὁ ἀνεμὸς· περισσώτερα θὰ μᾶς ἐδίδον βάρος, καὶ θὰ μᾶς ἐκοπτον τὸν δρόμον.
 — Αὐτὰ σὺ τὰ ξεύρεις, πλοίαρχε, ἐγὼ δέν τὰ ξεύρω. Κάμε ὅ,τι γνωρίζεις.
 Ὁ Φιλέας Φόγ, εὐθυτενὲς ἔχων τὸ πῶμα καὶ ἀνοικτὰ τὰ σκέλη, εὐσταθὲς δὲ ὡς ναύτης, ἐθεώρει ἀκίνητος τὴν θαλαυομένην θάλασσαν. Ἡ νεαρὰ γυνὴ, καθημένη ἐπὶ τῆς πρῶμης, ἐθεώρει μετὰ συγκινήσεως τὸν ὑπὸ τὸ ἐσπερινὸν λυκόφως σκοτιζόμενον ἤδη Ἰωαννόν, ὃν κατεφρόνει ἐπὶ τοῦ ἀσθενοῦς ἐκεῖνου σκάφους, ὑπεράνω δὲ τῆς κεφαλῆς της ἠπλοῦντο τὰ λευκὰ ἰστία, ἅτινα παρέφερον αὐτὴν μακρὰν ὡς μεγάλαι πτέρυγες. Ἡ ἡμιολία, ὑπεγειρομένη ὑπὸ τοῦ ἀνεμόν, ἵπτατο, ἔλεγε, διὰ τοῦ ἄερος.
 Μετὰ μικρὸν ἐπῆλθεν ἡ νύξ. Ἡ σελήνη ἦτο ἐν ἀρχῇ τοῦ πρώτου της τετάρτου, τὸ δὲ ἀνεπαρκές της φῶς ἐμελλε νὰ συγκαλύψῃ ὅσον οὐπω ἡ ὀμίγη τοῦ ὀρίζοντος. Νεφέλαι ἐξ ἀνατολῶν διαυκόμεναι ἐπλήρουν ἤδη ἐν μέρος τοῦ οὐρανοῦ.
 Ὁ κυβερνήτης εἶχεν ἤδη διατάξει τὰ τοποθετικά του πυρὰ—προφύλαξις ἀπαραίτητος κατὰ τὰς θαλάσσας ἐκεῖνας, αἵτινες βρῆθουσι πλοίων ἐγγύς τῶν ἀκτῶν. Αἱ συγκρούσεις δέν εἶνε σπάνιαι, ἡ ἀσθενεστάτη δ' αὐτῶν ἠθελε θρυμματίσει τὴν ταχυπλοῦσαν ἡμιολίαν.
 Ὁ Φίξ ἐσκέπετο καθήμενος εἰς τὴν πρόραν. Ἦβαινε δὲ μακρὰν τῶν συμπλοτῶν του, γνωρίζων ὅτι ὁ Φόγ δέν εἶχεν ὀμιλητικὸν τὸν χαρακτηριστῆρα. Ἀλλως, ἀπῆρεσκον αὐτῷ μεγάλως ἡ συνομιλία μετὰ τοῦ ἀνθρώπου ἐκεῖνου, οὐτινος ἐδέχετο τὰς προσφορὰς. Σκεπτόμενος δὲ περὶ τοῦ μέλλοντος, ἐθεώρει ὡς βέβαιον, ὅτι ὁ κ. Φόγ δέν ἠθελε μείνει εἰς Ἰουχοχάμαν, ἀλλ' ἠθελε τῶναντιον ἀμέσως ἐπιβῆ τοῦ εἰς Ἄγιον Φραγκίσκον ἐκπλέοντος ἀτμοπλοίου, ἵνα φθάσῃ εἰς Ἀμερικὴν, ἥς ἡ εὐρεῖα ἔκτασις παρῆρχεν αὐτῷ τὴν ἀτιμωρησίαν καὶ ἀσυλον ἀσφαλές.
 Τὸ σχέδιον τοῦ Φιλέα Φόγ τῷ ἐφαίνετο ἀπλοῦστατον καὶ φυσικώτατον. Ἀντὶ νὰ πλεύσῃ ἐξ Ἀγγλίας κατ' εὐθεῖαν εἰς Ἀμερικὴν, ὡς κοινὸς τις κλέπτης, ὁ Φόγ προῦτίμησε περιοδεῖαν μεγάλην, καὶ διεπλε τὰ τρία τέταρτα τῆς γῆς, ὅπως φθάσῃ ἀσφαλέστερον εἰς τὴν ἀμερικανικὴν ἠπειρον, ὅπου νὰ φάγῃ ἐν πάσῃ ἡσυχίᾳ τὸ ἑκατομμύριον τῆς Τραπέζης, παραπλανήσας τὴν ἀστυνομίαν. Ἀλλ' ἐπὶ τῆς ἀμερικανικῆς γῆς τί ὄφειλε νὰ πράξῃ ὁ Φίξ; Νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸν ἀνθρώπον ἐκεῖνον; Οὐδέποτε! Οὐδέ βῆμα ἠθελε μακρυνθῆ ἀπ' αὐτοῦ, μέχρις οὐ ἐπιτύχῃ τὴν ἐκδούσιν του. Ἦτο καθῆκόν του τοῦτο, καὶ τὸ καθῆκόν του ἐνδοεῖ νὰ τὸ ἐκπληρώσῃ μέ-

χρι τέλους. Ὅποις δήποτε δὲ ὑπῆρχεν ἤδη δι' αὐτὸν τὸ εὐτυχές ἀπόκτημα, ὅτι ὁ Πονηρίδης δέν ἦτο πλησίον τοῦ κυρίου του, καὶ σπουδαιότατον ἦτο νὰ μὴ συναντηθῶσι πλέον ὁ κύριος καὶ ὁ ὑπηρέτης, ἰδίως μετὰ τὰς ἐκμυστηρεύσεις τοῦ Φίξ.
 Καὶ ὁ Φιλέας Φόγ ἐπίσης ἐσυλλογίζετο τὸν τοσοῦτον παραδόξως ἀφανισθέντα ὑπηρέτην του. Σκεφθεὶς δὲ καλῶς ἀνελογίσθη, ὅτι συνετεία πιθανῶς παρενοήσεως ὁ ἀτυχὴς νέος εἶχεν ἐπιβιβασθῆ τὴν τελευταίαν στιγμήν εἰς τὸ Καρνάτικ. Τοῦτο ἐφρόνει καὶ ἡ κ. Ἄουδά, ἥτις ἐλυπεῖτο βαθῶς τὴν ἀπουσίαν τοῦ ἐντίμου ἐκεῖνου ὑπηρέτου, εἰς ὃν τοσαῦτα ὄφειλε. Δυνατὸν ἐπομένως ἦτο νὰ ἐπανεύρωσιν αὐτὸν εἰς Ἰουχοχάμαν, καὶ ἂν εἶχε μεταβῆ ἐκεῖ διὰ τοῦ Καρνάτικ, εὐκόλον ἦτο νὰ τὸ μάθωσι.
 Περὶ τὴν δεκάτην ὥραν ὁ ἀνεμὸς κατέστη ἰσχυρότερος· ἦτο δ' ἴσως ἀνάγκη σεπροδεσίας τινός, ἀλλ' ὁ πλοηγός, παρατηρήσας προσεκτικῶς τὴν κατάστασιν τοῦ οὐρανοῦ, ἀφῆκε τὰ ἰστία ὡς εἶχον. Ἄλλως δὲ τὸ Ταρχαδέρ, ἔχον ἱκανὸν τὸ βύθισμα, οὐδόλως σχεδὸν ἐκλινε, καὶ πάντα ἦσαν παρασκευασμένα πρὸς ταχείαν ὑποστολὴν τῶν ἰστιῶν, ἐν περιπτώσει αἰφνιδίου ἀνεμοστροβίλου.
 Τὸ μεσονύκτιον ὁ Φιλέας Φόγ καὶ ἡ κ. Ἄουδά κατέβησαν εἰς τοὺς κοιτώνας, ὁ δὲ Φίξ, καταβάς πρὸ αὐτῶν, εἶχεν ἐξαπλωθῆ ἐπὶ χωρισματὸς τινος τοῦ ἀνακλίντρον. Ὁ κυβερνήτης καὶ τὸ πλήρωμα ἔμειναν δόκλιτρον τὴν νύκτα ἐπὶ τοῦ καταστρώματος.
 Τὴν ἐπαύριον, 8 Νοεμβρίου, κατὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου ἡ ἡμιολία εἶχεν ἤδη διανύσει ὑπὲρ τὰ ἑκατὸν μίλια, τὸ δὲ δρομόμετρον, πολυλάκις ῥεφθέν, ἐδείκνυσεν ὡς μέσην τὸν πλοίου ταχύτητα ὀκτὼ μέχρις ἐννεα μιλίων. Τὸ Ταρχαδέρ εἶχε φορὸν τὸν ἀνεμόν πρὸς ὄλα του τὰ ἰστία, πλεόν δὲ οὕτως ἐταχυδρόμει ὅσον ἦτο δυνατόν· καὶ ἂν ὁ ἀνεμὸς διατηρεῖτο ὁμοιος, ὑπῆρχε πᾶσα πιθανότης, ὅτι ἠθελεν αἰσίως ἀνύσει τὸν πλοῦν.
 Ἡ ἡμιολία δέν ἐμακρύνθη καθ' ὅλην ἐκείνην τὴν ἡμέραν ἀπὸ τῆς ἀκτῆς, ἥς τὰ βῆματα τῆ ἦσαν εὐνοϊκά. Ἀπειχε δ' αὐτῆς αἰσιτερόθεν περὶ τὰ πέντε τὸ πολὺ μίλια, καὶ πολλὰκις διὰ μικρὰς τινος ἐξαιθρας διεφαίνετο ἡ ἀνώμαλον ἐχουσα τὴν ὄψιν παραλία ἐκείνη. Ἀπογελοῦ ἔντος τοῦ ἀνέμου, ἡ θάλασσα ἦν ὀλιγώτερον τεταραγμένη, τοῦτο δὲ ἦτο εὐτόχημα διὰ τὴν ἡμιολίαν, διότι ὁ σάλος βλάπτει τὰ μέγιστα τὰ μικρὰς χωρητικότητος σκάφη, ἐλαττωὶν τὴν ταχύτητά των.
 Περὶ τὴν μεσημβρίαν ὁ ἀνεμὸς ἐμειώθη μικρὸν καὶ ἐτρέπη εἰς μεσημβρινοανατολικόν. Ὁ κυβερνήτης διέταξε ν' ἀναπεπτασθῶσιν ἐπισίπαια· ἀλλὰ μετὰ δύο ὥρας ὑπῆρχεν ἀνάγκη

νά υποσταλώσιν ἐκ νέου, διότι ὁ ἀνεμος ἐσφόδρυνε καὶ πάλιν.

Ὁ κ. Φόγ καὶ ἡ κ. Λουδά, μὴ υποφέροντες εὐτυχῶς ἐκ ναυτίας, ἔφαγον μετὰ πολλῆς δρέξεως τὰ δίπυρα καὶ τὰ ταριχεύματα τοῦ πλοίου· ὁ δὲ Φιξ, προσκληθεὶς νὰ μετασχητῶν γαυμάτων των, ἐδέχθη, γνωρίζων ὅτι καὶ οἱ στόμαχοι ἔχουσι ἀνάγκην ἐρματος ὡς τὰ πλοῖα, μετὰ δυσαρσκειᾶς του βιως. Δὲν ἐνόμιζε λίαν χρηστὸν τὸ νὰ ὀδοιπορῇ δι' ἐξόδων τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου, καὶ νὰ σιτίζεται ἐκ τῶν τροφίμων του. Οὐχ ἤττον ἔφαγον, — ὀλίγον μὲν, ἀλλ' ὅπως δῆποτε ἔφαγε.

Μετὰ τὸ γεῦμα ἄνω, καθῆκόν του ἐνόμισεν νὰ λάβῃ κατὰ μέρος τὸν κ. Φόγ καὶ νὰ τῷ εἴπῃ :

— Κύριε . . .

Ἦ λέξις αὕτη τοῦ ἔσχιζε τὰ γέλιον, καὶ μόλις ἐκρατεῖτο ἀπὸ τοῦ νὰ δράξῃ τὸν ἀβρίον ἐκείνον ἐκ τοῦ τραχήλου.

— Κύριε, μὲ ὑπερχειρώσατε μεγάλως δεχθέντες με εἰς τὸ πλοῖόν σας. Ἄλλὰ, μολοντί τὰ μέσα μου δὲν μοῦ συγχωροῦσι νὰ φανῶ τοσοῦτον μεγαλόδωρος, ἐννοῶ νὰ πληρώσω τὸ μέρος μου . . .

— Ἄς μὴ γίνεταί λόγος περὶ τούτου, κύριε, ἀπήντησεν ὁ κ. Φόγ.

— Ὅχι, ὄχι . . . σὰς παρακαλῶ . . .

— Διόλου, κύριε, ἐπανέλαθεν ὁ Φόγ δι' ὕφους μὴ ἐπιδεχόμενου παρατήρησιν. Περιλαμβάνονταί ὅλα εἰς τὰ γενικὰ ἔξοδα.

Ὁ Φιξ προσέκλινε, καίτοι ἐνδομύχως ἀγανακτῶν, καὶ ἐξαπλωθεὶς ἐπὶ τῆς πύρας τῆς ἡμιολίας, οὐδὲν πλέον εἶπε καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν.

Ἐντούτοις τὸ πλοῖον ἰστιοδρόμει ταχύ· ὁ κυβερνήτης εἶχε χρηστὰς ἐλπίδας, καὶ πολλάκις εἶπεν εἰς τὸν κ. Φόγ, ὅτι ἤθελεν φθάσει ἐγκαίρως εἰς Σαγαδί, οὗτος δὲ ἤρξασθαι ἀπαντήσας, ὅτι προσδόκα τούτο. Ἄλλως δὲ ἄπαν τὸ πλήρωμα τῆς ἡμιολίας ἐπεδείκνυεν ἔκτακτον ζῆλον, δελεάζόμενον ὑπὸ τῆς ἀμοιβῆς. Πάντα τὰ ἰστία ἦσαν στερεῶς ἀνατεταμένα, οἱ πόδες αὐτῶν ἐντεταμέναι προσηκόντως, οὐδεὶς δὲ παρσιμικμὸς ἠδύνατο νὰ καταγνοσθῇ τοῦ πηδαλιούρου. Καὶ ἐν λευκοδρομίᾳ τοῦ βασιλικοῦ θαλασσοδρομικοῦ συλλόγου δὲν ἐγένετο βεβαίως ἀκριβέστερον ὁ χειρισμός.

Τὴν ἑσπέραν ὁ πλοηγὸς κατεμέτρησε διακοσίων μιλίων δρόμον ἀπὸ τοῦ Χόγγ-Κόγγ, καὶ ὁ Φιλέας ἠδύνατο νὰ ἐλπίζῃ, ὅτι κατὰ τὴν εἰς Ἰοκοχάμαν ἀφίξιν του, οὐδεμίαν ἤθελεν ἔχει καθυστέρησιν ἐν τῷ προγράμματί του. Οὕτω δὲ τὸ πρῶτον σπουδαῖον ἐμπόδιον, ὅπερ εἶχεν ἀπαντήσῃ μετὰ τὴν ἐκ Λουδίου ἀναχώρησίν του, οὐδεμίαν πιθανῶς ἤθελε τῷ προσεχέσει ζῆλιαν.

Τὴν νύκτα, πρὸς τὴν αὐγὴν, εἰσῆρχετο τὸ Ταγκαδὲρ εἰς τὴν πορθμὸν τοῦ Φο-Κιὲν, ὅστις χωρίζει τὴν μεγάλην νῆσον Φορμόζαν ἀπὸ τῆς σινηκῆς παραλίας, καὶ ὑπερέβαινε τὸν τροπικὸν

τοῦ Καρκίνου. Ἡ Θάλασσα τοῦ στενοῦ ἦν λίαν τραχεῖα καὶ πλήρης στενῶν, ἃς ἀπετέλουσαν τὰ ἀντιπέδωματα. Ἡ ἡμιολία ὑπέφερεσ μεγάλως ὑπὸ τῶν ἀλλεπαλλήλων κυμάτων ἄτινα ἀντέκοπτον τὴν πορείαν της, κατέστη δὲ δυσχερεστάτη ἢ ἐπὶ τοῦ καταστρώματος διαμονή.

Ἄμα τῇ ἡμέρᾳ ὁ ἀνεμος ἐσφόδρυνεν ἔτι μᾶλλον, καὶ ὁ οὐρανὸς ἐφαίνετο πραγματέλων καταιγίδα. Ἄλλως δὲ καὶ τὸ βαρόμετρον ἐσημαίνει προσεχῆ μεταβολὴν τῆς ἀτμοσφαιρῆς, διότι ἡ πορεία του ἦν ἀνώμαλος, καὶ ὁ ὑδράργυρος ἰδιοτρόπως ἐκυμαίνεται. Πλὴν τούτου ἡ Θάλασσα ἐφαίνετο ἐξαιρετικῶς πρὸς τὰ μεσημβρινονατολικὰ τοῦ ὀρίζοντος εἰς κύματα μεγάλα, προδηλοῦντα τρικυμίαν. Τὴν προτεραίαν δὲ ὁ ἥλιος εἶχε δῆσει ἐν πορφυρᾷ ἀνίγλῃ ἐν μέσῳ τῶν φασματικῶν σπινθηρισμῶν τοῦ ὠκεανοῦ.

Ὁ κυβερνήτης ἐξήτασεν ἐπὶ μικρὸν τὴν κακὴν ἐκείνην ὄψιν τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐψιθύρουν ἀκατανόητὰ τινα μεταξὺ τῶν ὀδόντων του. Ἐβρεθεὶς δὲ μετ' ὀλίγον ἐγγὺς τοῦ κ. Φόγ, εἶπεν αὐτῷ ταπεινῆ τῇ φωνῇ :

— Ἦμπορῶ, ἐντιμότητα, νὰ σὰς εἴπω τὴ κάθε τί ;

— Λέγε, ἀπήντησεν ἐκεῖνος.

— Ὅα ἔχωμεν ἐντὸς ὀλίγου καταιγίδα.

— Ἀπὸ τὸν βορρᾶν ἢ ἀπὸ τὸν νότον θά ἔλθῃ; ἤρῶτησεν ἀπλῶς ὁ κ. Φόγ.

— Ἀπὸ τὸν νότον. Ἰδέτε, σχηματίζεται τυφὼν !

— Καλῶς νὰ ὀρίσῃ, ἀφοῦ θά μᾶς ὠθήσῃ πρὸς βορρᾶν, ὅπου πηγαίνομεν, ἀπήντησεν ὁ εὐπατρίδης.

— Ἄ ! ἀφοῦ τὸ παίρνετε ἔτσι ! ὑπέλαθεν ὁ πλοηγός, δὲν λέγω πλέον τίποτε.

Τὰ προαισθήματα τοῦ Ἰωάννου Βούνσου δὲν τὸν ἠπάτων. Ἐν ὄρα τοῦ ἔτους οὐχί τοσοῦτον προκεχωρημένη ὁ τυφὼν, κατὰ τὴν ἔκφρασιν διασθήμου μετεωρολόγου, ἤθελε παρελθεῖ ἀπλῶς ὡς φαινὸς καταβῆται τῆς ἡλεκτρικῶν φλογῶν, ἀλλὰ κατὰ τὴν γεωμετρικὴν ἰσημερινὴν ὑπῆρχε φόβος ὅτι ἤθελεν ἐνσκήψῃ μετὰ μεγίστης σφοδρότητας.

Ὁ κυβερνήτης ἐν τούτοις ἔλαβε τὰς προφυλάξεις του ἐκ τῶν προτέρων. Διέταξε νὰ συμπυκνωθῶσι πάντα τὰ ἰστία τῆς ἡμιολίας, νὰ καταβιβασθῶσιν αἱ κεραταὶ ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, νὰ καταχθῶσι τὰ ἐπιστήλια καὶ νὰ εἰσελευσθῇ τὸ δροάτιον. Οἱ καθέκται πάντως ἐκλείσθησαν καὶ εὐδὲ σταγῶν ὕδατος ἠδύνατο πλέον νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ σκάφος τοῦ πλοίου. Ἐν δὲ μόνον τρίγωνον ἰστίον, προτονίδες ἐκ στερεῆς ὀθόνης, ἀνεπετάσθη, ὅπως διατηρῇ οὐροδρόμον τὴν ἡμιολίαν.

Κίτα παρεκάλεσεν ὁ Ἰωάννης Βούνσου τοὺς ἐπιβάτας του νὰ καταβῶσιν εἰς τὸν κοιτῶνα· ἀλλὰ τὸ στενὸν τοῦ χώρου, ἢ ἔλλειψις ἐν αὐτῷ

ἀέρος, καὶ οἱ κλονισμοὶ τοῦ σάλου καθίστων τὴν ἐν τῷ κοιτῶνι διαμονὴν λίαν δυσχεροῦσαν φυλάκισιν, οὐδεὶς δὲ, οὔτε ὁ κ. Φόγ, οὔτε ἡ κ. Λουδά, οὔτε αὐτὸς ὁ Φιξ συγκατένευσαν νὰ καταλίπωσι τὸ κατάστρωμα.

Περὶ τὴν ὀγδόην ὥραν ἐνέσκηψε μετὰ βροχῆς καὶ λαίλαπος ἡ καταιγὶς κατὰ τοῦ σκάφους, ὅπερ, καίτοι ἐν μόνον ἔφερε τεμάχιον ἰστίου, ἀνηρπάγη ὡς πτίλον ὑπὸ τοῦ ἀνέμου ἐκείνου, οὐτινος, πνέοντος ἐν τρικυμίᾳ, οὐδὲν δύναται νὰ παρῶσῃ ἰδέαν ἀκριβοῦ. Καὶ ἂν τις παραβάλλῃ τὴν ὀρμὴν του πρὸς τὸ τετραπλοῦν τῆς ταχύτητας ἀτμομηχανῆς κινουμένης δι' ὅλης τοῦ ἀτμοῦ τῆς δυνάμεως, πάλιν ὑπολαίπεται τῆς ἀληθείας.

Καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν ἐπλευσεν οὕτως ἡ ἡμιολία πρὸς βορρᾶν, παρασυρομένη ὑπὸ τῶν γιγαντιαίων κυμάτων, καὶ διατηροῦσα εὐτυχῶς ταχύτητα ἴσην πρὸς τὴν ταχύτητα των. Κίκοσάκις παρ' ὀλίγον κατεποντίζετο ὑπὸ τῶν ὕδατιδων ἐκείνων ὄρεων, ἄτινα ἐξανίσταντο κατὰ τῆς πύργης, ἂν δεξιὰ τις οἰακαστροφία δὲν προσλάμβανε τὴν καταστροφὴν. Οἱ ἐπιβάται ἐδέχοντο μετὰ φιλοσοφικῆς ὑπομονῆς τὴν βροχὴν τῶν κυμάτων. Καὶ ὁ μὲν Φιξ ἐγόγγυζε φυσικῶς ἐνδομύχως, ἀλλ' ἡ ἀτρόμητος Λουδά, προσπλωμένη ἔχουσα τὸ βλέμμα ἐπὶ τὸν συνοδοιπόρον της, οὐτινος ἐθαύμαζε τὴν ἀπάθειαν, ἐφαίνετο ἀξία αὐτοῦ καὶ περιεφρόνει ἐγγύς του τὴν καταιγίδα. Καθ' ἕσον δ' ἄφορᾶ τὸν Φιλέαν Φόγ, ὁ τυφὼν ἐκεῖνος ἐφαίνετο περιλαμβανόμενος εἰς τὸ πρόγραμμά του.

Τὸ Ταγκαδὲρ εἶχε τέως βαδίσει διακοῦς πρὸς βορρᾶν. Τὴ ἑσπέρασ ἄνω, ὡς ὑπῆρχε φόβος, ὁ ἀνεμος ἐτρέπη βορειοδυτικὸς, ἢ δὲ ἡμιολία, πλητομένη πλαγίως ὑπὸ τῶν κυμάτων, ἤρξατο φοβερῶς κλονιζομένη. Ἡ ὀρμὴ τῆς θαλάσσης ἦτο τοιαύτη, ὥστε ἠδύνατο νὰ ἐμπνεύσῃ τρέμον εἰς τοὺς μὴ γνωρίζοντας πόσον στερεῶς εἰσὶ προσθεδεμένα πρὸς ἀλλήλα πάντα τοῦ πλοίου τὰ μέρη.

Τὴν νύκτα ἐσφόδρυνεν ἔτι μᾶλλον ἡ καταιγὶς, ὁ δὲ Ἰωάννης Βούνσου, βλέπων τὸ σκότος ἐρχόμενον καὶ μετὰ τοῦ σκότους αὐξανόμενον τὴν τρικυμίαν, ἠσθάνθη μεγάλην ἀνησυχίαν. Σκεφθεὶς δὲ, ὅτι φρόνιμον ἤθελεν εἶναι νὰ προσορμισθῶσι πού, καὶ συμβουλευθεὶς ἐπὶ τούτῳ μετὰ τοῦ πληρώματος του, ἐπλησίασεν εἰς τὸν κ. Φόγ καὶ τῷ εἶπε :

— Νομίζω, ἐντιμότητα, ὅτι καλὸν θά ἦτο νὰ προσορμισθῶμεν εἰς κανένα λιμένα.

— Καὶ ἐγὼ νομίζω, ἀπήντησεν ὁ Φιλέας Φόγ.

— Εἰς ποῖον ἄνω; ὑπέλαθεν ὁ πλοηγός.

— Εἰς ἕνα καὶ μόνον, μὲ φαίνεται, ἀπήντησεν ἡσυχῶς ὁ κ. Φόγ.

— Ἀπλάθῃ ;

— Εἰς τὸ Σαγαδί.

Ἐπὶ τινὰς στιγμὰς ὁ κυβερνήτης δὲν ἐνόησε

τί ἐσθμαίνεν ἢ ἀπάντησις ἐκείνη, καὶ πόσον ἐνέκλειεν ἐπιμονὴν καὶ ἰσχυρογνωμοσύνην. Ἄλλὰ μετὰ μικρὸν ἀνέκραξεν :

— Ὡ, χωρὶς ἄλλο, ἢ ἐντιμότης σας ἔχει δικαίον. Εἰς τὸ Σαγαδί.

Καὶ ἡ διεθύνουσις τοῦ Ταγκαδὲρ διετηρήθη ἀναλλοίωτος πρὸς βορρᾶν.

Φοβερὰ τῇ ἀληθείᾳ νύξ ὑπῆρξεν ἐκείνη. Θαῦμα δὲ ὅτι ἡ μικρὰ ἡμιολία δὲν περιετρέπη. Δις κατεκλίθη, καὶ πάντα τὰ ἐπὶ τοῦ καταστρώματος εὐρισκόμενα ἤθελεν ἀναρπαγῆ, ἂν δὲν εἶχον ἐγκαίρως ἀσφαλισθῆ δι' ἐχμάτων. Ἡ κ. Λουδά ἦτο κατηφρανισμένη, ἀλλ' οὐδὲν ἐξέφρασε παράπονον. Πολλάκις δὲ ὁ κ. Φόγ ἠναγκάσθη νὰ ὀρμήσῃ πρὸς αὐτήν, ἵνα τὴν προστατεύσῃ κατὰ τῆς ὀρμῆς τῶν κυμάτων.

Ἄνετειλε τέλος ἡ ἡμέρα, καὶ ἡ τρικυμία ἐξηκολούθει ἔτι μαινομένη. Ἄλλ' ὁ ἀνεμος ἐτρέπη πάλιν εἰς μεσημβρινονατολικόν. Ἦ τροπὴ αὕτη ἦν εὐνοϊκὴ, καὶ τὸ Ταγκαδὲρ ἤρξατο πάλιν εὐθυδρομεῖν ἐπὶ τῆς ταρραχίδος ἐκείνης θαλάσσης, ἥς τὰ ὑπερμεγέθη κύματα συνεχροῦντο πρὸς τὰ ὑπὸ τοῦ ἀνέμου γεννώμενα. Προήρχετο δ' ἐκ τούτου σύγκρουσις δύο διαφόρων σάλων, ἥτις ἤθελε βεβαίως συντρέφει πλοῖον οὐχί τοσοῦτον στερεῶς κατεσκευασμένον.

Ἐνίοτε διαφαίνεται πού ἡ ἀκτὴ διὰ μέσου ῥομφαῆς τινος τῆς ἀνίγλης, ἀλλὰ πλοῖον οὐδὲν τὸ Ταγκαδὲρ μόνον ἐθαλασσοδρόμει.

Τὴν μεσημβρίαν ἐφάνησαν συμπτώματα τινα γαλήνης, ἄτινα ἠύξασαν ἔτι, κλίναντος τοῦ ἡλίου πρὸς τὴν δύσιν του.

Ἡ μικρὰ τῆς τρικυμίας διάρκεια προήρχετο ἐξ αὐτῆς τῆς σφοδρότητός της. Οἱ δὲ ἀπειρηκότες ἐπιβάται ἠδυνήθησαν τέλος νὰ φάγωσιν ὀλίγον καὶ ν' ἀναπαυθῶσιν ἐπὶ μικρὸν.

Ἦ νύξ ὑπῆρξε σχετικῶς ἤρεμος, ὁ δὲ πλοηγὸς ἀνέπτυξε πάλιν τὴν κάτω πειρὰν τῶν ἰστίων, καὶ ἡ ταχύτης τῆς ἡμιολίας ὑπῆρξε μεγάλη. Τὴν ἐπαύριον, ἐνδεκάτην τοῦ μηνός, περὶ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου, ὁ Ἰωάννης Βούνσου παρετήρησε τὴν ἀκτὴν, καὶ ἐβεβαίωσεν ὅτι τὸ Σαγαδί ἀπέειχεν ἑκατὸν μόλις μίλια.

Ἐκατὸν μίλια, ἄτινα ἔπρεπε νὰ διανυθῶσιν ἐν μιᾷ μόνῃ ἡμέρᾳ ! διότι τὴν αὐτὴν ἐκείνην ἑσπέραν ὤφειλε νὰ φθάσῃ ὁ κ. Φόγ εἰς Σαγαδί, ἵνα μὴ καθυστερῆσῃ τοῦ εἰς Ἰοκοχάμαν ἀποπλέοντος ἀτμοκινήτου. Ἄν δὲ ἐπῆρχετο ἡ τρικυμία, καθ' ἣν ἀπωλέσθησαν τσοσῦται ὥραι, δὲν θ' ἀπέτρεπε τὴν στιγμὴν ἐκείνην ὁ λιμὴν πλέον τῶν τριάκοντα μιλίων.

Ὁ ἀνεμος κατέπιπτεν ἐπαισθητικῶς, ἀλλὰ μετ' αὐτοῦ κατέπιπτεν εὐτυχῶς καὶ ἡ Θάλασσα. Ἦ ἡμιολία ἐκαλύφθη τότε ὑπὸ ἰστίων λαίφρος, πρόθεος καὶ προτονίδες ἐκαλοῦντο ὑπὸ τοῦ ἀνέμου καὶ ἡ Θάλασσα ἀνεπῆδα εἰς ἀφροῦς ὑπὸ τὴν σείραν τῆς πύρας.

Περὶ τὴν μεσημβρίαν τὸ Ταγκαδὲρ ἀπέιξε μὲν ἑξαεταράκοντα μίλια τοῦ Σαγκαί, τοῦ ἑμμένου δὲ ἐξ ὧραι ὅπως καταπλύσθη ἐκεῖσε πρὸ τῆς ἀναχωρήσεως τοῦ ἀτμοπλοίου τῆς Ἰοκοχάμας.

Πάντες ἐπὶ τοῦ πλοίου ἀνησυχούον ζωηρότατα, πάντες ἐκ παντός τρόπου ἐπεθύμουν νὰ φθάσωσιν ἐγκαίρως, καὶ πάντες—τοῦ φιλέα Φόγ βεβαίως ἐξαιρουμένου—ἠσθάνοντο πάλλουσαν τὴν καρδίαν των ἐξ ἀνυπομονησίας. Πρὸς τοῦτο ὁ πῆρην ἀνάγκη ταχύτητος ἐννεά μιλίων καθ' ὥραν, ὃ δὲ ἄνεμος κατέπιπτε πάντοτε! Ἦτο αὐρὰ τις ἀνώμαλος, ἀτάκτως καὶ διακεκομμένως ἐπιπνέουσα ἀπὸ τῶν ἀκτῶν, παρερχομένη δὲ ταχεῖα καὶ καταλείπουσα τὴν Ὀλλασσαν ἀρ-
 ρυτιδίωτον.

Ἀλλὰ τὸ πλοῖον ἦτο τόσον ἐλαφρὸν, καὶ τὰ ὑψηλὰ καὶ λεπτοῦσθ' του ἰστία τοσοῦτον καλῶς συνήγον πᾶσαν ἰδιότροπον τῆς αἴρας πνοήν, ὥστε, τῇ βοήθειᾳ τοῦ βέματος, κατὰ τὴν ἔκτακτον ὥραν ὑπελείποντο δέκα μόνον μίλια μέ-
 χρι τοῦ ποταμοῦ τοῦ Σαγκαί, καθότι ἡ πόλις αὐτὴ κείται εἰς ἀπόστασιν δέκα μιλίων τού-
 λάχιστον ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν.

Τὴν ἐβδόμην ὥραν τέλος ἡ ἡμιολία ἀπέιχεν ἔτι τρία μίλια ἀπὸ τῆς πόλεως. Φροβερὰ δὲ βλασφημία διέβρηξε τὰ γέλινα τοῦ κυβερνήτου βλέποντος ὅτι μελλε νὰ στερεθῇ τὴν ἐκ διακοσίων λιρῶν ἀμοιβήν. Ἐθεώρησε τὸν κ. Φόγ, ὅστις ἔμενεν ἀπαθής, καίτοι τὴν στιγμήν ἐκεῖνην διε-
 कुθευέτο ἐλόκληρος ἡ περιουσία του.

Τὴν στιγμήν ἐπίσης ἐκεῖνη μακρὰ μελανὴ ἀτρακτος, στερομένη ὑπὸ στροβίλων καπνοῦ, ἐ-
 ράνη ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῶν κυμάτων. Ἦτο δὲ τὸ ἀμερικανικὸν ἀτμόπλοιο, ἀποπλέον κατὰ τὴν κανονικὴν του ὥραν.

— Νὰ πάρ' ἡ ἀργὴ! ἀνέκραζεν ὁ Ἰωάννης Βυόνου, ἀπωθῆσαι τὸν αἶμα μετ' ἀπελπισίας.

— Κάμετε σημεῖον! εἶπεν ἀπλῶς ὁ Φιλέας Φόγ.

Μικρὸν ὄρειγάλινον τηλεβόλον, εὐρισκόμενον εἰς τὴν πύρραν τοῦ Ταγκαδέρ, καὶ χρυσι-
 μεῖον ὅπως πυρσεύη ἐν καιρῷ ὀμίχλης, ἐπληρώθη μέχρι στομίου καθ' ἣν ὄμως στιγμήν ὁ πλοηγὸς προσῆγε τὸν ἀνημμένον ἄνθρακα εἰς τὴν ὀπήν.

— Τὸ σημεῖον ἀμνηστίας! εἶπεν ὁ κ. Φόγ.

Ἡ σημαία ὑπεστάλη εἰς τὸ μέσον τοῦ ἰστού, ὑπῆρχε δὲ οὕτω ἐλπίς, ὅτι τὸ ἀμερικανικὸν ἀτ-
 μόπλοιο, βλέπον τὸ διδόμενον σημεῖον, ἤθελεν ἐκτραπῆ μικρὸν τῆς ὁδοῦ του, ὅπως προσεγ-
 γίσθῃ εἰς τὴν ἡμιολίαν.

— Ἦῦρ! εἶπεν ὁ κ. Φόγ.
 Καὶ τὸ μικρὸν ὄρειγάλινον τηλεβόλον ἐθρήν-
 τησεν εἰς τὸν ἀέρα.

Ἐπισημ. ἰστορ. 1
 Τὸ μήκος πάντων τῶν σιδηροδρόμων τῆς γῆς τῆς 1830 ἕως 1,322 χιλιομέτρ., τῆς 1877 δὲ 820,830.

ΠΕΡΙ ΧΕΙΡΙΔΩΝ

Ἡ ἱστορία τῶν χειρῶν ὡς καὶ ἡ τῶν ἐν-
 δυμάτων εἶνε στενότερα συνδεδεμένη μετὰ τῆς ἱστορίας τοῦ πολιτισμοῦ. Διακρίνονται δὲ αἱ χειρῖδες εἰς τρία, πούτέστι εἰς τὰς δερμάτι-
 νας, ἐκ χονδροῦ δέρματος τῶν ζώων, πρὸς χρῆ-
 σιν τῶν γεωργῶν, τὰς κεκαλυμμένας ὑπὸ με-
 ταλλίνων φολίδων πρὸς χρῆσιν τῶν στρατιωτι-
 κῶν, καὶ τὰς ἐκ δέρματος λεπτοῦ ἢ μεταξίνας χρυσοκεντήτους πρὸς χρῆσιν τῶν ἐχόντων λε-
 πτοφυεῖς τὰς χεῖρας. Αἱ τρεῖς δ' αὐταὶ τῶν χει-
 ρίδων διαίρεσεις ἀντιστοιχοῦσιν ἀλλήθως πρὸς τρεῖς ἐποχὰς τοῦ ἀνθρώπινου βίου, τοὺς χρόνους τῆς βαρβαρότητος, τὸν Μεσαίωνα καὶ τὴν Ἀ-
 ναγέννησιν.

Ἀρχαιοτάτη εἶνε ἡ χρῆσις τῶν χειρῶν. Τῇ στρατήγημα δι' οὗ, ὡς διηγείται ἡ Παλαιὰ Δια-
 Θήκη, ὁ Ἰακώβ ἐπεχειρήσας νὰ ὑφαρπάσῃ τὴν εὐ-
 λογίαν τοῦ Ἰσαάκ, τοῦτο καὶ μόνον ἀρκεῖ νὰ πείσῃ ἡμᾶς ὅτι κατὰ τοὺς παλαιούς ἐκεῖνοις χρόνους ἦσαν γνωσταὶ αἱ ἐκ δερμάτων κατα-
 σκευαζόμεναι χειρῖδες. Μετὰ τὴν Παλαιὰν Δια-
 Θήκην ἀνευρίσκωμεν χειρῖδας ἐν Ὀδυσσεΐᾳ καὶ βλέπομεν τὸν γερμανὸν Λαίρτην, τὸν πατέρα τοῦ πολυμηχάνου Ὀδυσσεύς, περιπιτούμενον τὸν ἀ-
 γρὸν του καὶ φοροῦντα κνημίδας ἐκ δέρματος βράς καὶ χειρῖδας, ἵνα μὴ κεντῶσιν τὰς χεῖράς του αἱ βάραι.

περὶ δὲ κνημῆσι βραχίαις κνημίδας βραχίαις δίδαστο...
 χειρῖδας τ' ἐπὶ χερσὶ βράτων ἐνεκ'...

ὡς λέγει ὁ Θεός Ὁμήρου. Ἐν γένει οἱ Ἕλληνες οὐδέποτε μετεχειρίζοντο τὰς χειρῖδας ὡς κό-
 σμημα ἢ ὡς μέσον τῆς μαλακότητος τῶν χει-
 ρῶν, ὡς οἱ Πέρσαι, οἵτινες ἐφόρουν, κατὰ τὸν Ξενοφῶντα, ἢ περὶ ἀρκίαις ταῖς χερσὶ χειρῖδας δασείας καὶ δακτυλῶδους. Ὁ δὲ Ἀθηναῖος ἀ-
 ναφέρει γαστριμαργὸν τινα, ὅστις ἤρχετο εἰς τὰ συμπόσια φορῶν δακτυλῶδους ἢ ὡς θερ-
 μότατον ὁ τρισάθλιος ἀναδιδῶ τῇ γλώττῃ τὸ φαγητόν, ἐν ᾧ οἱ ἄλλοι δαιτυμόνες ἦσαν ἠναγ-
 κασμένοι νὰ περιμένωσιν, ἕως οὗ ψυχρανθῇ καὶ δυναθῶσι νὰ το λάβωσι, διότι ὡς γνωστὸν τότε ἔτρωγον διὰ τῶν δακτύλων λαμβάνοντες τὰ φα-
 γητά! Ὡς δὲ παρ' Ἕλλησιν οὕτω καὶ παρὰ Ῥωμαίοις αἱ χειρῖδες ἦσαν χρήσιμοι εἰς μόνους τοὺς γεωργούς. Σκηπτῶν ὁ Νασικῆς, ἰδὼν τινα ἐκλογέα ἔχοντα τυλώδεις καὶ χονδρὰς τὰς χεῖ-
 ρας, ἠρώτησεν αὐτὸν πῶς κατεσκευάσας τὰς χει-
 ρίδας του.

Καὶ ἐπὶ ὕδριων δὲ ἐπιτημβίων εὐρίσκονται μορφῆι φοροῦσαι χειρῖδας, πείσεται δὲ ἐπὶ τῆς ἐν Ῥώμῃ στήλης τοῦ Τραϊανοῦ. Ἡλένιος δ' ὁ

- 1. Ὀδυσσεΐας ω, 228-230.
- 2. Κύρου Παιδείας 8, 8, 17.
- 3. Α, 10, 25.
- 4. Τὴν στήλην ταύτην ἔσκαψε τῆς 112 μ. Χ. ἡ Γερουσία καὶ ὁ δῆμος τῶν Ῥωμαίων εἰς τιμὴν τοῦ αὐτο-

νεώτερος ὁδοιπορῶν ἐν ὥρᾳ φύγους, λέγει εἰς τὸν γραμματεῖα του νὰ φορῆσθ' χειρῖδας ἵνα δύνα-
 ται νὰ γράφῃ εὐκόλως προφυλάττων τὰς χεῖ-
 ρὰς του ἀπὸ τοῦ φύγους.

Ἐπὶ Φιλίππου Αὐγούστου, βασιλέως τῆς Γαλ-
 λίας (1165-1223), ἡ χεῖρὶς ῥιπτομένη ἐθεω-
 ρεῖτο ὡς πρόσκλησις εἰς θείαν κρίσιν, ὃ δὲ κύ-
 πτων καὶ λαμβάνων τὴν χειρῖδα ἐσήμαινον ὅτι ἐδέχετο τὴν πρόσκλησιν. Ὁ ἀτυχὴς νέος Κορρα-
 δίνος (1252-1268), υἱὸς καὶ διάδοχος τοῦ αὐ-
 τοκράτορος τῆς Γερμανίας Κορράδου τοῦ Δ', ἀ-
 φαρεθεῖς τὸν Ἰβρὸν καὶ τὴν ζαῆν ὑπὸ τοῦ δου-
 κῆς Καρόλου τῆς Ἀνδεγαβίας, ἀναβαίνων ἀδί-
 κως τὸ ἱερώμα, διεμαρτυρήθη ῥίψας εἰς τὸ μέσον τοῦ πλῆθους τὴν χειρῖδά του, παρακαλέσας νὰ τὴν δώσωσιν εἰς τινα πρίγκηπα συγγενῆ του. Τὴν χειρῖδα ταύτην λαθῶν τις τῶν πολιτῶν ἔδωκεν αὐτὴν εἰς τὸν βασιλέα τῆς Ἀραγωνίας Πέτρον, ὅστις ἔνεκεν αὐτῆς ἀνηγορεύθη ἔπειτα ἐν Παλέρμῳ.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ χεῖρὶς ἦτο σύμβολον προσκλή-
 σεως εἰς μονομαχίαν ἢ εἰς δικαστήριον, διὰ τοῦτο ἀναμφιβόλως ὁ προσερχόμενος ἐνώπιον ἀνωτέ-
 ρου, ὁ ὑπογράφων γαμικὸν συμβόλαιον, ὁ εὐλο-
 γῶν ἐν τῷ βυπτίσματι παρὰ τοῖς καθολικοῖς, ὁ προσερχόμενος εἰς τὴν Ἀγίαν Τράπεζαν, εἰς κοι-
 νωνίαν τῶν Ἀρχόντων Μυστηρίων καὶ ἐν γένει εἰς ὅσον δήποτε τόπον σεβαστὸν ὄφειλε νὰ ἔχη τὰς χεῖρας γυμνάς, ἀνευ χειρῶν λέγεται δ' ἐν τινι καθολικῷ συναξαρίῳ ὅτι κληρικὸς τις εἰ-
 σελθὼν εἰς ἐκκλησίαν χωρὶς νὰ ἐκβάλῃ τὰς χει-
 ρίδας, ἐτιμαρῆθη καὶ αἱ χειρῖδες ἐκολλήθησαν ἐπὶ τῶν χερῶν του. Ἀπηγορεύετο δὲ εἰς τοὺς δικαστὰς νὰ συνεδριάξωσι μετὰ χειρῶν, οἱ δ' ἀνώτατοι ὑπάλληλοι ἠδύνατο νὰ φορῶσιν, ἀλλὰ μόνον λινὰς. Ὡς ἔχνης δὲ τῶν παλαιῶν τούτων διατάξεων θεωρηθῆτω τὸ ὅτι οἱ μάρτυρες ἐξε-
 ταζόμενοι σήμερον ἐν τῷ δικαστηρίῳ ὄφειλousi νὰ μὴ φορῶσι χειρῖδας, ὡς καὶ παρ' ἡμῖν οἱ προ-
 κράτορες Τραϊανοῦ μετὰ τὴν νικηφόρον αὐτοῦ ἐστρα-
 τεῖαν κατὰ τῆς Δακίας. Ἦτο δ' ἐκ λευκοῦ μαρμάρου ἔ-
 γουσα ὕψος μὲν 42 περίπου μέτρων, διάμετρον δὲ 4. Ἐπὶ τῆς κορυφῆς αὐτῆς ἴστατο ὁ ἀνδρὶς τοῦ αὐτο-
 κράτορος καὶ ἡ ἐπιφάνεια τῆς ὄλης ἐκαλύπτετο ὑπὸ ἀ-
 ναγλύφων παριστόντων τὰνδραγαθῶματά του. Τῆς 1588 ὁ πάπας Σίξτος ὁ Β' (1521—1590) ἀνακαίνισας τὴν στήλην ἀντικατέστησε τὸν ἀποσπασθέντα ἀνδριάντα διὰ τοῦ ἀγάλματος τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου Ἡ στήλη τοῦ Τραϊανοῦ ἐχρησίμευσεν ὡς πρῶτον τῆς ἐν Παρισίῳ στήλης τῆς Βανδόμης. Ὁ δὲ Τραϊανὸς εἶνε ὁ γνωστός Ῥωμαῖος αὐτοκράτωρ ὁ πατὴρ τῆς πατρίδος ἐπινο-
 μασθεὶς καὶ τὸν τρίτον κατὰ τῶν Χριστιανῶν διωγμῶν κινήσας.

1. Ἐπωνομάσθη Αὐγούστος, διότι ἐγεννήθη τὸν μῆνα Αὐγούστου. Ἀναγορευθεὶς βασιλεὺς πεντεκαιδεκάτης μετέσχε τῆς γ' σταυροφορίας μετὰ Ῥιχάρδου τοῦ Λεον-
 τοῦμοῦ (1180), ἀπέκρουσε νικηφόρος πολλοὺς ἐχθροὺς τῆς Γαλλίας, ἐπροστάτευσεν (1215) τὸ Πανεπιστήμιον τῶν Παρισίων (ὅπερ ἔκτοτε ἐπωνομάσθη ἐπὶ πρωτοτά-
 κων τέκνων τῶν βασιλέων τῆς Γαλλίας) καὶ εἰργάσθη ὑπὲρ τῆς ἐνότητος τῆς πατρίδος του.

σαρχόμενοι εἰς μετάληψιν τῶν Ἀρχόντων Μυστηρίων. Κατὰ δὲ τὸν αὐλικὸν κανονισμὸν ἀ-
 νευ χειρῶν προσήρχοντο ἐν Γαλλίᾳ πρὸς τὸν βασιλέα, τοὺς πρίγκηπας καὶ τὰς πρίγκηπισσας.

Ἦσαν δ' αἱ χειρῖδες καὶ σύμβολον ἀρχῆς, καὶ αἱ εὐλογοῦμεναι ἐν Ῥημοῖς κατὰ τὴν τελετὴν τῆς στέψεως τῶν βασιλέων τῆς Γαλλίας ἐδήλου ὅτι θεοῦ ἐλαβεν ὁ βασιλεὺς τὴν ἀρχήν. Κατὰ δὲ ταύτην τὴν ἐκ παραδόσεως ἀρχὴν ἡ χεῖρὶς ἐχρησίμευσεν εἰς ἀναγνώρισιν τῆς κυριαρχίας τοῦ δεσπότη, πρὸς δὲ ἐκδήλων ὁ ὑποτελής τὸ ἀέ-
 βας αὐτοῦ κατέθετε πρὸ τῶν ποδῶν του τὰς χει-
 ρίδας καὶ τὸ ξίφος του. Ἐκάλουν δὲ χειρῖδας καὶ θαμνὸν τινα τιμαριωτικόν, καὶ ἡ δωρεὰ χει-
 ρίδος ἐδήλου καὶ τὴν δωρεάν τοῦ κτήματος.

Ἐν Γαλλίᾳ οἱ ἱερεῖς πρῶτοι ἐφόρεσαν χειρῖ-
 δας ἐπιτραπέισας ὑπὸ τῆς ἐν Ἀκνισγράφῳ συ-
 νόδου, ἣτις καὶ κανονισμὸν συνέταξε περὶ τῆς χρήσεως ἐν γένει αὐτῶν. Ἄλλ' ἑτέρα σύνοδος ἐν Πουατιεῖ ἀπηγόρευσεν αὐτὰς διὰ τοὺς λόγους δι' οὓς ἄλλοτε συνετάχθησαν οἱ κατὰ τῆς παλυ-
 τελείας ῥῆμοι.

Ὁ Γκαῖτε διηγείται ἐν τοῖς Ἀπομνημονεύ-
 μασι αὐτοῦ τὰ ἑξῆς: Ἀἱ ἐμπορικαὶ πόλεις προσέφερον ἐπιστήμως χειρῖδας κατὰ τὴν τελε-
 τήν, ἣτις προήγειτο τῆς ἐνάρεξως τῶν ἐν Φραγκοφούρτῃ ἐμποριῶν πανηγύρεων. Ἡ ἀνανέωσις τῆς εἰλικρινείας αὐτῶν ἐβεβαίωτο προσέτι καὶ διὰ συμβολικῶν δώρων, ἅτινα προσέφερον εἰς τὸν πρόεδρον τῶν ἐμπόρων ἐν ἐπιστήμῳ συνεδρι-
 σει. Ἴδου δὲ πῶς εἰς ἐμὲ, παῖδα θνητῶν, διηγούντο τὰ κατὰ τὴν τελετὴν ταύτην. Οἱ συνέδροι συνή-
 χοντο ἐν τῇ μεγάλῃ αὐτοκρατορικῇ αἴθουσῃ, καὶ προσεδρεύοντος τοῦ προέδρου, ὁ γραμματεὺς ἀνε-
 γίνωσκε τὴν αἰτίαν τῆς συνελεύσεως. Ἄλλ' ἀέ-
 φνης ἠκούετο μουσικὴ ἀλλόλοτος ἐνθυμίζουσα τὴν ἔλευσιν, οὕτως εἶπεῖν, παρελύθοντων αἰώνων, καὶ τρεῖς ἀύληται κεκαλυμμένην ἔχοντες τὴν κεφαλὴν καὶ ἐνδεδυμένους μανθῶνας χρυσοπαρύ-
 φους, ἐνεφανίζοντο εἰς τὴν αἴθουσαν αὐλοῦντες. Τούτων δ' ὁ μὲν ἐφόσα ἄσκαυλον, ὁ δὲ βαρβάν-
 λον, ὁ δὲ δζόαυλον. Παρευθὺς δὲ διακοπτομένης τῆς συνεδριάσεως εἰσῆρχετο ἀντιπρόσωπος μίας τῶν Ἀσιατικῶν πόλεων² μετὰ τῆς ἀκολουθίας του, καὶ ἐνεχειρίζεν εἰς τὸν πρόεδρον τὰ συμ-

1. Πρῶτον παρὰ Ῥωμαίοις συνετάχθησαν ἐπιτηδεῖ νόμοι πρὸς περιστολὴν τῆς πολυτελείας τῶν συμποσίων, τῶν ἐνδυμάτων καὶ αὐτῶν τῶν κηδεῶν καὶ τῶν τῶρων. Ἐν Γαλλίᾳ δὲ ἀπὸ Λουδοβίκου τοῦ Π' (1224) μέχρι τοῦ ΙΔ' (1700 κ.ἕξ.). Κατὰ τῆς σήμερον ἐπικρατούσας νωτέρας δοξασίας οἱ τοιοῦτοι νόμοι εἶνε τυραννικαὶ καὶ γέλοιοι, ἀντικείμενοι εἰς τὰς στοιχειώδεις ἀνάγκαις τῆς πολιτικῆς οἰκονομίας.

2. Ἀσιατικὰ πόλεις αἱ ἀνήκουσαι εἰς τὴν Ἄσσαν ἢ Ἀνασκτικὴν δεσμῶν (ἐκ τοῦ ἀρχ. γερμ. hunsen συνε-
 ταίριζεσθαι), συσταθέντα τῆς 1241 ὑπὲρ ἀμοιβῆς συμ-
 βοηθείας κατὰ τῶν πειρατῶν τῆς Βαλτικῆς καὶ ἐπὲρ τῆς προόδου τοῦ ἐμπορίου. Ἀνῆλθον δ' αὐταὶ εἰς 80 καὶ διηροῦντο εἰς 4 τμήματα προεξαρχουσῶν τῆς Ἀσ-

βολικά ἔθωρα, ἤτοι δαίγματα τῶν διαφόρων εἰδῶν ἐξ ὧν συνίστατο κυρίως τὸ ἐμπόριον τῆς πόλεως. Ἀλλὰ κατὰ παλαιὸν τι ἔθος πάντα τὰ ἐμπορικά εἶδη ἐξεπρωσώπει τὸ πέπερι. Ὁθεν ὁ ἀντιπρόσωπος κατέθετεν ἐνώπιον τοῦ προέδρου μεγάλην ἐκ γλυπτῶν ξύλου πεπεροθήκην, καὶ ἐπ' αὐτῆς ζεύγος χειρῶν κοσμημένων διὰ μεταξίνων σφαιριδίων καὶ ποικιλιμάτων. Ἦσαν δ' αἱ χειρῖδες αὐταὶ σημεῖον προστασίας εὐμενῶς μὲν ὑπὸ τοῦ προέδρου παρεγομέννης, εὐγνωμόνως δὲ ὑπὸ τῆς πόλεως λαμβανόμενης. Καὶ οἱ αὐτοκράτορες δὲ δὲν ἐδίσταζον ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει νὰ στέλλωσι τὸ δαίγμα τοῦτο τῆς συνδιαλλαγῆς πρὸς τὰς αυτοκρατορικὰς λεγομένας πόλεις. Ὁ ἀντιπρόσωπος ἔπειτα κατέθετε παρά τῆ πεπεροθήκῃ λευκὴν βράβδον, ἧς ἄνευ οὐδεμίᾳ πρᾶξις εἶχε κύρος τῷ κυριῷ ἐκείνῳ, ἐξεφώνει λόγον καὶ ἀνεχώρει μετὰ τῶν ἀλλήτων.»

Αἱ χειρῖδες παρά τοῖς καθολικοῖς ἔχουσι συμβολικὴν ἔννοιαν ἐν τῷ μυστηρίῳ τοῦ βαπτίσματος. Κατ' ἔθος δὲ προσφέρουσι ζεύγος χειρῶν εἰς τὴν ἀνάδοχον.

Οἱ Ἰσπανοὶ συνειθίζον νὰ προσφέρωσι ζεύγος χειρῶν εἰς τοὺς κομίζοντας καλὴν τινα εἶδησιν, ὡς συγγραμμικὰ τρόπον τινά. Τὸ ἔθος τοῦτο εἰσέχθη καὶ εἰς τὴν Γαλλίαν ἐξ οὗ προήλθεν καὶ αἱ παροιμιώδεις αὐταὶ φράσεις: *Se donner des gants*, ἁποδίδω εἰς ἐμαυτὸν ἀξίειπαινον τινα πράξιν, *καυθῶμαι ἐν οὐ θέοντι.*

Prendre des gants, *mettre des gants*, Πράττω ἢ λέγω τι μετὰ πολλῆς περισκέψεως.

Chat ganté n'a jamais pris de souris, Μὲ γάντια ὁ γάτος ποντίκια δὲν πιάνει. Τουτέστι, εἰάν θέλῃς νὰ κάμῃς σωστὴν τὴν δουλειά σου, πρέπει νὰ πιάσῃς μὲ τὸ χέρι σου.

Μιναίος ἀξία εἶνε καὶ ἡ χειρὶς τοῦ ἐν Ἀγγλίᾳ λεγομένου προμάχου *champion* τοῦ βασιλέως καὶ τῆς βασιλείας τῆς Ἀγγλίας. Κατὰ τὴν ἀναγόρευσιν τοῦ βασιλέως ἢ τῆς βασιλείας ἢ κατὰ τοὺς γάμους αὐτῶν ὁ εὐπατρίδης ὁ ἐπιτετραμμένος τὸ ἀξίωμα τοῦ προμάχου ἀναγγέλλει διὰ κρητύων εἰς τὴν πόλιν βλῆν ὅτι ῥίπτει τὴν χειρῖδα ὡς σημεῖον προκλήσεως πρὸς πάντα ὑπήκοον θέλοντα νὰ ὑποβάλλῃ ἀντιρροήσεις καὶ νὰ διαμαρτυρηθῇ κατὰ τῆς ἀναγορεύσεως ἢ τοῦ θιάκου, Κολωνίας, Βρουνοβίτης καὶ Δανζίης. Συναίερον δὲ ἀνάλογον στρατιωτικὴν δύναμιν καὶ χρηματικὴν εἰσφορὰν. Ἀλλ' ἀπὸ τῆς 11^{ης} ἑκατονταετηρίδος ἤρξατο ἐκπίπτουσα ἡ ἄνθα ἐνεκα τῆς ἀνακαλύψεως τῆς Ἀμερικής καὶ τῆς ἐμπορικῆς ἀκμῆς τῆς Ὀλλανδίας καὶ διὰ τὴν 1630 περιορισθεὶς εἰς τρεῖς πόλεις Ἀμβούργον, Βρέμην καὶ Λυδέκην.

1. Αὐτοκρατορικὰ ἐλέγοντο ἐν τῇ ἀρχαίᾳ γερμανικῇ αὐτοκρατορίᾳ πόλεις τινὲς ἔχουσαι ἴδιον δικαίωσιν καὶ μόνον ἐξαρτώμεναι παρά τοῦ αὐτοκράτορος ἀπετέλλον δὲ καὶ ὅσο ἴδια τμήματα ἐν ταῖς διαίτησι, τὸ τοῦ Ῥήνου καὶ τῆς Βουβίτης ἦσαν δ' αὐταὶ ἡ Ἀλσαττανον, Βρέμην, Κολωνία κλπ.

γάμου τοῦ βασιλέως. Τοῦ ἐθίμου τούτου ἐγένετο χρῆσις καὶ κατὰ τὴν ἀναγόρευσιν τῆς νῦν βασιλείας τῆς Ἀγγλίας Βικτωρίας.

Τὸν Μεσαίωνα οἱ διὰ μεταλλίνων φολιδῶν κεκαλυμμένοι χειρῖδες ἦσαν μέρος ἀναπόσπαστον τῆς πανοπλίας τῶν Ἱπποτῶν. Καὶ σήμερον δ' ἐστὶ ὁ χειρισμὸς τῶν ἀγγεμάχων ὅπλων εἶνε ἀσφαλέστερος καὶ εὐκολώτερος μετὰ χειρῶν. Ὅτε δὲ ἴσχυος τὸ τιμαριωτικὸν σύστημα ἐν χρῆσει ἦσαν καὶ αἱ λαγόμεναι χειρῖδες ἱερακοτρόφου ἐκ δέρματος βουβάλου, αἱ ἐκ δέρματος ἐλάφου καὶ αἱ ἐκ δέρματος αἰγάγρου. Βραδυτέρον αἱ χειρῖδες ἀπομένουσιν ὡς μέσον προφυλακτικὸν κατὰ τοῦ φύγους καὶ τινῶν ἐπιδημικῶν νόσων. Τὴν 11^η, 12^η καὶ 13^η ἑκατονταετηρίδα αἱ χειρῖδες ἦσαν ποικιλιμέναι διὰ μεταξίνας καὶ χρυσοῦ ὁ ἐπικρατῶν τότε ἰταλικὸς συρμὸς δὲν ἐλθαμῶνικος τὸ μέρος τοῦτο στολισμοῦ.

Μέσον πολυτελείας ἐγένοντο αἱ χειρῖδες ἐν Γαλλίᾳ ἐπὶ Ἰωάννου τοῦ 1^{ου} (1351-1380) μεταβάλλοντος τοῦ συρμοῦ ἐξ Ἀγγλίας, καὶ ἔκποτε ἀπετέλεσαν μέρος ἀπαραίτητον τῆς γυναικείας ἐνδυμασίας. Αἱ γυναῖκες ἐφόρου μεταξίνας μόνον χειρῖδας τὸν δὲ χειμῶνα ἦσαν ἐν χρῆσει αἱ ἐκ δέρματος βουβάλου ὑπεπτρωμέναι διὰ σιφύρας. Καὶ τῶν μὲν χειρικῶν ἦσαν ἐκ παλαιῶν ἢ χονδροῦ δέρματος, τῶν δ' εὐγενῶν ἐκ διηλοισμένην ὑφάσματος ἢ ἐκ λεπτοῦ δέρματος. Ἐν δὲ τῇ αὐτῇ Αἰκατερίνης τῆς ἐκ Μεδιῶν (1519-1589) ἐφόρου χειρῖδας μεμυρισμένης, φραγγιλιότια ὀνομαζομένης ἀπὸ τινος κόμιστος ἰταλοῦ φραγγιλιότια, πρώτου εἰσαγαγόντος τὸν συρμὸν τοῦτον εἰς Γαλλίαν. Ἀργουένης δὲ τῆς βασιλείας Λουδοβίκου τοῦ 14^{ου} (1638-1715) αἱ δερμάτιναι χειρῖδες ἔγειναν κοινὰ, ἀλλ' ἐφόρου αὐτὰς μόνον ἐν τῇ Ἰπασίᾳ, ἐν Ὀδοιπορίᾳ, ἐν Θήρᾳ καὶ ἐν γένει εἰς οὐχὶ ἐπισημοὺς περιπτώσεις. Μέχρι δὲ τῆς 11^{ης} ἑκατονταετηρίδος πᾶς εἰσερχόμενος εἰς τὰ βασιλικὰ Ἱπποστάσια ὤφειλε νὰ ἐκβάλλῃ τὰς χειρῖδας. Ἐν δὲ τῇ αὐτῇ ἐφόρου κατὰ προτίμησιν περικάρπια ἐκ τριγύπτου καλύπτοντα μέρος τῆς χειρὸς. Λουδοβίκος δ' ὁ 11^{ος} (1755-1824) ἐμμένων εἰς τὰ παλαιὰ οὐδέποτε ἐφόρεσα χειρῖδας.

Οἱ λεγόμενοι εὐγενεῖς θεωροῦσι, καὶ λίαν εὐλόγως, ὡς πρᾶγμα σπουδαϊότατον οὐ μόνον τὴν

1. Ἡ χρῆσις τῶν χειρικῶν (χειρῶν), γράφει ὁ Σκαρλάτος Δ. Βυζάντιος ἐν τῇ «Κωνσταντινουπόλει» του, περὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ 11^{ου} τοῦλάχιστον αἰῶνος, δὲν ἦν γνωστὴ ἐν Κωνσταντινουπόλει, ὁ δὲ Χωνιαίτης, περιγράφων τὸ ἔξωτερικόν τοῦ Λατίνου Πατριάρχου τῆς Κωνσταντινουπόλεως Θεωμὰ Μοροζίνη, λέγει ὅτι «περιέλασε τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐντὸς θαλάμων ἀνιματίων, ἐσπισμένων περὶ τοὺς δακτύλους.» (Ὁ δὲ μετὰ τῶν Ὀθωμανῶν νόσι καλλωπισταί, μόλις πρὸ ὀλίγων ἔτων συνείθησαν τὰ χειρῶν, προσδιορισμένα ὑπερβατικῶς μόνον διὰ τοὺς ἀνωτέρους ἀξιωματικούς καὶ διὰ τοὺς στρατιώτας τῆς αὐτοκρατορικῆς φρουρᾶς ἐν ταῖς παρετάξεσι.)

καθαριότητα, ἀλλὰ καὶ τὴν μαλακότητα καὶ τὴν λευκότητα τῶν χειρῶν. Τὰ δύο δὲ ταῦτα ἐπιτυγχάνονται διὰ τῆς χρήσεως τῶν χειρῶν. Τινὲς συνειθίζουσι νὰ κοιμῶνται φοροῦντες χειρῖδας, ἀπαραίτητοι δ' εἶνε αὐταὶ κατὰ τὰς ὀδοιπορίας. Γνωστὸν δ' εἶνε ὅτι καὶ ὁ Βύρων τσοῦτον ἐφρόντιζε περὶ τῶν μικρῶν καὶ χιονολεύκων χειρῶν του, ὥστε καὶ κολυμβῶν ἐφόρει χειρῖδας.

Ἐν τισὶ δὲ πόλεσι τῆς μεσημβρινῆς Γαλλίας οἱ εὐγενεῖς ἔχουσι κυριώτατον μέλημα οὐχὶ τὰς χειρῖδας, ἀλλὰ τὴν ὑπόδησιν. «Οἱ ἄγγλοι εὐγενεῖς, γράφει γάλλος τις συγγραφεὺς γράψας *Ἐγχειρίδιον περὶ τοῦ κομῶος ζῆν*, ὀφείλουσι νὰ μεταχειρίζονται ἐξ ζεύγῃ χειρῶν τὴν ἡμέραν. Καὶ τὴν μὲν προῖκαν ἐλαύνοντες τὸ κυνηγετικὸν ὄχημα χειρῖδας ἐκ δέρματος βέννου, κατὰ τὴν διωξὴν τῆς ἀλώπεκος χειρῖδας ἐκ δέρματος αἰγάγρου, ἐπανερχόμενοι δὲ εἰς Λονδίνον ἐπὶ δίφρου, χειρῖδας ἐκ δέρματος κάστρος. Παρεούμενοι δ' ἔπειτα χάριν περιπάτου εἰς τὸ Ἄϊτ Πάρκ χειρῖδας ἐκ χροματιστοῦ δέρματος ἐρίφου πορευόμενοι δ' ἐπὶ δειπνῶν χειρῖδας ἐκ κιστρίνου δέρματος κυνός. Τὴν δ' ἔσπεραν ἐν τῇ χορῷ ἢ τῇ ἐσπερίδι χειρῖδας ἐκ λευκοῦ λεπτοτάτου δέρματος, διηλοισμένης διὰ μεταξίνων ποικιλιμάτων. Ἡ σφηνιστὴ δὲ τοῦ κανονισμοῦ τούτου ἀπαιτεῖ δαπάνην εἰς χειρῖδας τεσσαράκοντα καὶ ὀκτὼ φράγγων καὶ ἑβδόμηκοντα καὶ πέντε λεπτῶν τὴν ἡμέραν, ἤτοι ἑπτακαίδεκα χιλιάδας καὶ ἑπτακόσια ἐνενηκοντα τρία φράγκα καὶ ἑβδόμηκοντα καὶ πέντε ἑκατοστὰ τὸ ἔτος (ἐν ἔτει 1839).»

Ἐν Παρισίοις ἀρχοῦσι δύο μόνον ζεύγη τὴν μὲν ἡμέραν ἐκ δέρματος δορκάδος ἢ κάστρος ἢ ἐρίφου διαφόρων χρωμάτων, τὴν δ' ἔσπεραν ἐν τῷ θεάτρῳ ἢ ἐν τῇ ἐσπερίδι χρώματος ἀχύρου. Μόνον δὲ κατὰ τὰς μεγάλας καὶ ἐπισημοὺς θήρας εἶνε ἀπαραίτητον καὶ τρίτον ζεύγος. Αἱ κοπταὶ μεταξίνας χειρῖδες ἐνθυμίζουσι τὰς καλὰς ἡμέρας τῆς αὐτῆς Λουδοβίκου τοῦ 14^{ου} καὶ τὸν καλλωπιστικὸν αἶθνα τοῦ 11^{ου}. Καὶ σήμερον δὲ αἱ ἐν χρῆσει χειρῖδες εἶνε αἱ δερμάτιναι, αἱ πλεκταί, αἱ μεταξίνας, αἱ δικτυοκλωστοί, αἱ ἐκ βατίστης, αἱ ἐκ σκοπινοῦ νήματος, αἱ βυμβάκιναι.

Πολλάκις ὑπεκινήθη τὸ ζήτημα περὶ τῆς κομψότητος ἅμα δὲ καὶ τῆς χρησιμότητος τῶν χειρῶν. Ἀλλ' οἱ φιλόκαλοι ἀναγνώσται τῆς *Ἐστίας* παρακαλοῦνται νὰ μὴ ἀπατήσωσι παρ' ἡμῶν νὰ ποφανθῶμεν ἐνταῦθα εἶτε ὑπὲρ τῶν χειρῶν εἶτε ἐναντίον αὐτῶν, διότι ὁ σκοπὸς τοῦ παρόντος ἀρθροῦ δὲν εἶνε τοῦτο. Εὐκολώτερον δ' εἶνε νὰ ὑποτάσσεται τις εἰς τὸ ὑπὸ πάντων ἐν γένει παραδεδομένον ἢ νὰ θάλλῃ νὰ το μεταβάλλῃ. Δὲν εἶνε διόλου ἀπρεπὲς τὸ νὰ εἰσέρχεται τις εἰς Ἰουδαϊκὴν Συναγωγὴν φορῶν τὸν πλόντου, οὐδὲ νὰ ἐκβάλλῃ τὰ σακιδία του μέλλον νὰ εἰσέλθῃ εἰς μουσουλμανικὸν τέμενος. Ὁ νῦν

ἐπικρατῶν συρμὸς ἀπαιτεῖ νὰ φορῶμεν χειρῖδας ὅποτε πορευόμεθα εἰς ἀκρόασιν τινα ἢ ἐπισκεψιν. Κατὰ τὰς δύο ταύτας περιπτώσεις τὸ νὰ μὴ φορῇ τις χειρῖδας εἶνε ἀττοπος οἰκειότης.

Ἐν ἐσπερίδι ἐκβάλλομεν τὴν δεξιὰν χειρῖδα ἵνα λάβωμεν ποτόν τι ἢ παγωτόν καὶ τὰ ταῦτα, ἀλλ' ὀφείλομεν νὰ φορέσωμεν αὐτὴν πάλιν, εἰάν θελήσωμεν νὰ καλέσωμεν κυρίαν τινα νὰ συγγορεύσῃ μεθ' ἡμῶν. Ἀλλ' ἐν τισὶν οἰκογενεαῖς ἀρχαίαις ὑπάρχει ἐτι κατὰ παράδοσιν τὸ νὰ τρώγῃσι μετὰ χειρῶν, οἱ ἄνδρες νὰ φορῶσι μελανὰ φορέματα καὶ αἱ γυναῖκες ἐσθίτας ἀνοικτὰς περὶ τὸν τράχηλον καὶ τὸ στῆθος, ὅπερ ὅμως δὲν ἐκάλυε προηγουμένως τινα ἔχουσαν χεῖρας εὐμορφάτας νὰ τρώγῃ τὴν σαλίαν λαμβάνουσα αὐτὴν διὰ γυνῶν τῶν δακτύλων. Ἦς μοναδικὸν δὲ παράδειγμα δυνάμεθα νὰναφέρωμεν τὴν συνήθειαν δουκὸς τινος καὶ δουκίσσης (*de Chaulnes*), οἵτινες προσέφερον εἰς τοὺς παρακαθημένους ἐκ τινος πρῶν ἐπὶ τῆς τραπέζης φαγητῶν διὰ τοῦ αὐτοῦ κοιλιαρίου ὅπερ αὐτοὶ πρὸ ὀλίγου μεταχειρίσθησαν.

Ὡς προφυλακτικὸν τῆς υγείας αἱ χειρῖδες ὠφελουσι πολὺ. Ὡς μέσον δὲ καλλωπισμοῦ ἐπιτρέπεται νὰ τὰς θεωρῶμεν ὡς παιδαριώδες πρᾶγμα καὶ ὀγκληρὸν διότι συμπιέζουσι τὰς χεῖρας, παρεμποδίζουσι τὴν λειτουργίαν τῶν πόρων τοῦ δέρματος καὶ γίνονται αἰτία νὰ πορροῦν τὸ σῶμα βαρβάρικας οὐσίας βλαπτικῆς. Ἡ χρῆσις τῶν χειρῶν εἶνε μία τῶν μυρίων βασιάνων ἃς ὁ συρμὸς ἐπιβάλλει εἰς ἡμᾶς καὶ ἡμεῖς τὰς ἀνεχόμεθα διὰ μόνον τὴν λόγον ὅτι τὸ ἀπαιτεῖ ὁ συρμὸς. Ἐν τῷ θεάτρῳ, ἐν ταῖς μουσικαῖς συναυλίαις πρέπει νὰ προσερχώμεθα μετὰ χειρῶν. Ἀλλὰ διατί; Αἱ εὐμορφὸι χεῖρες δὲν θεωροῦνται οὕτω πως πρὸ τῶν ἐχουσῶν ψευδαῖδόν τι κατὰ τὸν σχηματισμὸν; ὅπερ καὶ μόνον δικαιολογεῖ τὰς χειρῖδας ὡς προκαταλύματα τῆς ἀσχημίας. Ὅστε οὐδένα λόγον εἶχει ἡ χρῆσις τῶν χειρῶν εἰς πᾶσαν ἄλλην περιστασίαν πλὴν τῶν τριῶν τούτων, τοῦ φύγους δῆλον ὅτι, τῆς Θήρας καὶ τοῦ πολέμου.

Οἱ Εὐρωπαῖοι ἐορτάζουσι κατὰ παλαιὸν ἔθος τὴν εἰκοσιπενταετηρίδα τοῦ γάμου των, καλοῦντες αὐτὴν ἀργυροῦν γάμον (*noces d'argent*), ὡς καὶ τὴν πενηνταετηρίδα ἐπίσης, ἣν καλοῦσι χρυσοῦν γάμον, (*noces d'or*). Ἐσχάτως ἐωρτάσθη, ὡς γνωστὸν, καθ' ἅπαντα τὴν Αὐστρίαν, ἐν μεγάλῃ καὶ πανδήμῃ πομπῇ, ἡ εἰκοσιπενταετηρὶς τοῦ γάμου τοῦ αὐτοκράτορος Φραγκίσκου Ἰωσήφ. Τῆς μεγαλοπρεποῦς ταύτης ἐορτῆς δημοσιεύσαμεν κατωτέρω σύντομον περιγραφὴν, ἐπανιζόμενοι αὐτὴν ἐκ τῆς «Κλεισῆς».

Εἰκοσιπενταετηρὶς τοῦ γάμου τοῦ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ ΤΗΣ ΑΥΣΤΡΙΑΣ

Εἰς τοὺς λαοὺς τῆς Αὐστροουγγαρίας ἡ παρελθοῦσα ἑβδόμη παρέσγεν ὑπόθεσιν καὶ ἀφορμὴν εὐκρινούς χαρᾶς, διαρκούς ἀγαλλιᾶσεως καὶ αὐτεπαγγέλτων ἐπιδεικτικῶν πανηγύρεων, σιμου-

πληρωθείσης τῆ 24 Ἀπριλίου τῆς εικοσιπενταετηρίδος τῶν γάμων τῆς Α. Μ. τοῦ αὐτοκράτορος Φραγκίσκου Ἰωσήφ καὶ τῆς αὐτοκρατορικῆς συμβίβου του. Ἀναβῆς ἐπὶ τὸν θρόνον τῆ 1849 ὁ αὐτοκράτωρ παρέλαβε τὴν μετεπίγειον αὐστριακὴν μοναρχίαν τῆ 1815, ἣν ἐν τῷ Ουριβόδει καὶ μακρῷ χρόνῳ, ἀνὰ μέσον παντοίων πολέμων, ἐρίδων καὶ περιπετειῶν, ἐκάθισε παντοῦς δεσποτικοῦ ρύπου, ἀπῆλλαξε παντοῦς πολιτικοῦ δεσμοῦ, ἀνεκαίνισε καὶ ἐκράτυνε διὰ πλήρους παραγωγῆσεως συνταγματικῶν καὶ δημοτικῶν ἐλευθεριῶν καὶ ἀπέδειξε δύναμιν μεγάλην, σπουδαίαν καὶ ἀπαράτητον ἐν τῷ κέντρῳ τῆς Εὐρώπης. Τὴν ἐπὶ ἰδίῳ κοινῷ καὶ ἀγαθῷ ἔμφρον καὶ εὐεργετικὴν τοῦ αὐτοκράτορος κυβερνήσιν μαρτυρεῖ ἔνθεν μὲν ἡ σπουδαία θέσις, ἣν κατέχει νῦν ἡ Αὐστρία ἐν τοῖς εὐρωπαϊκοῖς συμβουλίαις, ἔνθεν δὲ ἡ ἀνυπόκριτος πόσις αὐτὸν ἀγάπῃ καὶ πίστις τῶν πολυαύμων ὑπηκόων φυλῶν, αἵτινες, παρὰ πάσας τὰς μικρὰς ζηλοτυπίας καὶ διαφωνίας τῶν, ἀνευρίσκουσιν ἐν τῇ εὐκλειῇ τῶν Ἀψοβούργων δυναστεία τὴν διαλλαγὴν, τὴν ἔνωσιν καὶ τὴν ἰσχύν των. Ἐκ τῶν διαφόρων τῆς μοναρχίας ἐπαρχιῶν ἀπὸ τῆς παρελθούσης δευτέρας ἐπέρρευσαν εἰς Βιένναν χιλιάδες Γερμανῶν, Οὐγγῶν, Βοημῶν, Κροατῶν, Δαλματῶν, Ἰταλῶν, Σέρβων καὶ δὴ Ὀσμανῶν, καθολικοὶ καὶ ὀρθόδοξοι Ἀρχιεπίσκοποι καὶ Ἐπίσκοποι, Ραββῖνοι καὶ κληρικοὶ Ἰσλαμίται, ἄλλοι ἀντιπρόσωποι ἐθνομίχοντα καὶ ἐπέκεινα πόλεων, ἵνα συγχαρῶσι τῇ αὐτοκρατορίᾳ, ὅστις ἔχει προαίρετος πρὸς ἕνα ἕκαστον φράσεις εὐχαριστίας καὶ φιλικῆς ἀγάπης. Ἐκ τῶν ἀλλεπαλλήλων ἐρητῶν, αἵτινες τελοῦνται κατὰ τὴν ἐβδομάδα ταύτην ἐν Βιέννῃ, ἰδιαιτέρας μνείας ἀξία εἶναι ἡ τῶν ἐγκαινίων τοῦ ναοῦ τοῦ Σωτῆρος.

Δύο ἔτη μετὰ τὴν ἐπὶ τὸν θρόνον ἀνάρρησιν τοῦ αὐτοκράτορος Ἰωσήφ παρ' ὀλίγον ἐπιπτε Ὀθμα οὐγγῶν ῥάπτου, ἐπιχειρήσαντος νὰ τὸν δολοφονήσῃ ἐν πλήρει μεσημβρίᾳ. Ὁ τῆς Α. Μ. ἀδελφός, ἀρχιδούξ Μαξίμιλιανός, ὁ κατόπιν δυστυχῆς τοῦ Μεξικου αὐτοκράτωρ, προσεκάλεσε τοὺς λαοὺς τῆς Αὐστρίας εἰς μικρὸν ἔρανον, δι' οὗ νὰ ἀνεγερθῇ ναὸς τοῦ Σωτῆρος εἰς ἀνάμνησιν τῆς σωτηρίας τοῦ αὐτοκράτορος. Ὁ ἀριτίως ἀποτελεσθεὶς ναὸς οὗτος εἶναι τὸ κάλλιστον καὶ θαυμασιώτατον τῶν ἀριστουργημάτων τῆς γοθικῆς ἀρχιτεκτονικῆς τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων· κατὰ δὲ τὴν κομψὴν φράσιν τῶν περὶ τὰς καλὰς τέχνας φιλοσοφούντων, εἶναι «οὐ μόνον πεπηγυῖα μουσικῆ, ἀλλ' ἀφθιτον ποίημα ἐκ μυρίων μαρμάρων καὶ λίθων, οὗ τινος τὰς ὕψηλας καὶ μεγαλοπρεπεῖς στρῶφάς ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος ἐφιλοτέχνει καὶ συνεκκόλλει ὁ περιφανὴς ἀριστοτέχνης Ἐρρίκος ὁ Φέρστελε; ὁ πόνων καὶ κρατάφους λευκανθίσας κατὰ τὴν μακροχρόνιον καὶ πολυμέρμον ἔργασίαν του». Ὁ ναὸς εἶναι κτίριον ἐπιμήκης,

ἔχει τρεῖς ναῦς, πολύγωνον εἰσοδον καὶ ἐπτὰ παρεκκλήσια καὶ μίαν ναῦν πλαγίαν μετὰ ἄλλων τεσσάρων παρεκκλησίων. Ὅσον ἀπλοῦν εἶναι τὸ σκεδῖόν του, τοσοῦτον πολὺπλοκα φαίνονται τὰ κοσμητικὰ ἐλατήρια, τοσοῦτον δὲ πλουσία καὶ ἡ ἀλλεπλόλληλος διαδοχὴ τῆς ποικιλίας τῶν τύπων. Ἦ μακρὰ ἔρις περὶ χράσεως χρωμάτων καὶ χρυσαλοφῆς ἐν τῇ γοθικῇ ἀρχιτεκτονικῇ ἐλύθη διὰ τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ ναοῦ τούτου, προτύπον ληφθέντων τῶν ἀπὸ τοῦ ΙΙ' καὶ ΙΔ' αἰῶνος ἀριστουργημάτων τῆς αἰκοδομικῆς ἐν Γαλλίᾳ καὶ Γερμανίᾳ. Ὁ ναὸς τοῦ Σωτῆρος δὲν εἶναι μόνον εὐκέρης οἶκος, ἀλλὰ καὶ ἀξιοπρεπὲς τέμενος τῶν καλῶν τεχνῶν. Φιλοπονηθεὶς κατὰ τοὺς ἀκριβεῖς κανόνας τῆς ἀκουστικῆς, ἐμπνέει τοῖς προσερχομένοις εὐλάβειαν διὰ τῆς ἀπανταχοῦ ἴσης διαμονῆς τοῦ ἤχου τῶν ἀμαθῶν, διὰ τῶν περικαλλεστάτων τοιχογραφιῶν καὶ διὰ τῶν 78 κεχρωματισμένων μικρῶν καὶ μεγάλων παραθύρων. Ἐν τοῖς τελευταῖοις τούτοις παρεστάθῃ συμβολικῶς πρῶτον μὲν ἡ γένεσις, ἡ διάδοσις καὶ ἡ δύναμις τοῦ χριστιανισμοῦ καθόλου, εἶτα δὲ ἡ τοῦ χριστιανισμοῦ πρόδοσις ἐν μιᾷ ἐκάστη τῶν ἐπαρχιῶν τῆς αὐτοκρατορικῆς μοναρχίας. Βίς τὸν χρωματισμὸν τῶν λαμπρῶν παραθύρων γενναίως συνεδάλλοντο τὸ αὐτοκρατορικὸν ζεῦγος, ὅλος ὁ αὐτοκρατορικὸς οἶκος, ἀρχιεπίσκοποι, μοναχὸι, ἡ κοινότης τῆς Βιέννης, ἡ ἀριστοκρατικὴ τάξις καὶ πλεῖστοι τῆς τέχνης Μαιηῆται, ἐν οἷς ὁ μακαρίτης βαρὼν Σίνας καὶ ὁ βουλευτὴς Νικ. Δούμπας. Ἦ ὅλη δαπάνη ἀνέβη εἰς 4,000,000 φιορινίων.

Βίς τὰς ὀκταήμερους πανηγύρεις ἐπέβηκε τὴν κερωνίδα ἡ ἐνώπιον τοῦ αὐτοκρατορικοῦ ζεύγους παρέλασις διακοσίων περίπου συντεχνιῶν, ἐκάστης ἐν πλήρει ἰδίᾳ στολῇ μεσαιωνικῇ μετὰ μυρίων συμβόλων ἀλληγορικῶν. Τὰ κατὰ τὴν πομπὴν ἐσχεδίασεν ὁ αὐστριακὸς ζωγράφος Μακάρ, ὁ περιφημότερος τῶν ζώντων ζωγράφων τῆς Εὐρώπης. Αἱ ἐθνικαὶ πανηγύρεις καὶ αἱ βασιλικαὶ πομπαὶ κατὰ τὸν μεσαιῶνα, αὐτοὶ οἱ θρίαμβοι τῶν ρωμαίων αὐτοκρατορῶν δὲν εἶναι ἀξιοὶ νὰ παραβληθῶσι πρὸς τὴν ἀπαράμιλλον φιλικανλίαν καὶ τὸν καλλιτεχνικώτατον ὀργανισμὸν τῆς ἐν Βιέννῃ παρελάσεως, ἥτις ὑπάρχει πρώτη καὶ μοναδικὴ ἐν τῇ ἰστορίᾳ. Ὁ γενναῖος αὐτοκράτωρ Φρ. Ἰωσήφ ἐπεδαφιλεύσατο πολλοῖς τὴν βασιλικὴν χάριν καὶ τὴν βασιλοπρεπῆ ἐλεημοσύνην του. Ἐχορήγησεν ἄφρονι εἰς 400 καταδικούς, διεσκόρπισε μυριάδας χρημάτων εἰς τοὺς πτωχοὺς, κατέβαλε δὲ ἐν τῷ ὄνοματι ἑαυτοῦ καὶ τῆς αὐτοκρατείας ἐκ τοῦ ἰδιαιτέρου ταμεῖου του 600,000 φιορινίων, ὅπως ἐκ τοῦ τόκου σχηματισθῶσι 40 αἰτηρήσια χάριν ἀενδεῶν καὶ βοηθείας ἀξίων φοιτητῶν ἐν ἐκάστη ἀδιακρίτως σχολῇ τῶν ἀνὰ πάσαν τὴν Αὐστρουγγαρίαν πανεπιστημίων. Πρὸς τὸν ἐπὶ τῶν ἐσω-

τερικῶν ὑπουργῶν διεβίβασε τὸ δε τὸ εὐχαριστήριον «Ἀγαπητὴ κόμη Τάαφε, κατὰ τὰ τριάκοντα καὶ ἐπέκεινα ἔτη τῆς ἐμῆς κυβερνήσεως, πλήν τινων ὥρων λυπηρῶν, συνεκοινωνήσα τοῖς λαοῖς μου καὶ πολλῶν φαιδρουσῶν· ἀγνωστὴν ἔμως χαρὰν δὲν ἐνεποίησάν μοι ἢ αἱ ἀριτίως παρελθούσαι ἡμέραι. Τὴν χαρὰν παρεσκευάσαν μοι οἱ ἀγαπητοὶ λαοί μου. Βαθέως συνεκίνησαν ἐμὲ καὶ τὴν αὐτοκρατείαν αἱ αὐταπάγγελτοι ἐπιδείξεις εὐλικρινοῦς ἀγάπης καὶ ἀνυποκρίτου πιστότητος. Ἰδιώται καθ' ἕκαστον, σύλλογοι, समाτεῖα, κοινότητες, ἀρχαί, ἀντιπρόσωποι πασῶν τῶν ἐπαρχιῶν, ἐξ ἁπασῶν τῶν τάξεων καὶ τῶν στρωμάτων τῆς κοινωνίας προσθένησαν ἡμῖν συγκινητικωτάτας ἐνδείξεις εὐλικρινοῦς ἀγαλλιάσεως καὶ ἐγκάρδια συγχαρητήρια. Σεμνύνομαι καὶ μακαρίζω ἑμαυτὸν δυνάμενος νὰ θεωρήσω λαοὺς, οἷους τὸ κράτος τοῦτο περιλαμβάνει, ὡς τὴν μεγάλην ἐμὴν οἰκογένειαν. Ἐν τοῖς δείγμασι δὲ τῆς ἀγάπης αὐτῆς ἀνευρίσκομεν τὸ ἀποτελεσμα τῆς ἀνωθεν εὐλογίας, ἣν πρὸ 25 ἐτῶν ἐπεκαλεσάμεθα, καὶ ἣν ἀπεκδεχόμεθα καὶ ἐν τῷ μέλλοντι παρὰ τῆς Θεῆας Χάρτιος ἐπ' ἀγαθῇ τοῦ οἴκου, τῶν τέκνων ἡμῶν καὶ τῆς πατριδος.»

ΛΕΙΩΜΑΤΙΚΟΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ
παρὰ τοῖς Τούρκοις.

Εἰς τὰ ζωγραφικὰ περιβόλια, τὰ καταστολιζόντα τὰ παλάτια τοῦ Σουλτάνου καὶ τῶν μεγάλων ἐν Κωνσταντινουπόλει, εὐρίσκομεν καλλιεργούμενα ὅλα τὰ εἶδη τῶν ἀνθῶν ὅσα συγκροτοῦσι τὸν στέφανον τοῦ ἐνιαυτοῦ, τὰ δένδρα, τοὺς νορκίσσους, τοὺς ὑακίνθους, τὰ ἰάσμυνα, τὰ εὐανθῆ βατράχια κτλ. Ἀλλὰ μετὰ τὸ βόδον καὶ τὸ γαρόφαλλον, οἱ Ὀθωμανοὶ προτιμῶσι τὸ γλαφυρότατον Περσικὸν λείριον (λαλέ), τοῦ ὁποῦ ἡ τοῦ χρωματισμοῦ ἀρμονία καὶ ἡ ἀβράτης ἀναπληροῦσι τῆς εὐωδίας τὴν ἔλλειψιν. Τὸν εὐωδὴν δὲ χορὸν, τοῦ ὁποῦ προεξάρχει τὸ ἴον, κλείουσι τὸν Σεπτέμβριον τὰ μεγαλοπρεπῆ καὶ εὐοσμα κρίνα, καὶ αἱ ποθεινότεραι διὰ τὰς πολιτίας γαζῖαι. Ἰπάρχει δὲ καὶ ἀξιοματικὸς ἐπὶ τῶν ἀνθῶν (σουκουφετσή-μπασης ἢ τσιτσικτσή-μπασης), διορισθεὶς πρώτην φορὰν ἐπὶ τοῦ Σουλτάν Ἀχμέδ τοῦ Γ'. Τὸ ἔγγραφο τοῦ διορισμοῦ τοῦ ἀξιοματικοῦ τούτου, τοῦ ὁποῦ καθῆκον εἶνε νὰ ἔχῃ δι' ὅλου τοῦ ἔτους ἔτοιμα ὄλων τῶν εἰδῶν τὰ ἀνθῆ, μήπως ἀρεθῆ κατὰ τὴν ἔξιν τινὸς αὐτῶν, ἐν καιρῷ τοῦ γεμιάνους, κωφοροῦσα καμμία τῶν γυναικῶν τοῦ Σουλτάνου, εἶνε περιεργότατον, καὶ διὰ τοῦτο μετὰφρασιν αὐτοῦ εὐχαρίστως θέλουσιν ἶδει, ἐλπίζομεν, οἱ ἀναγνώσταί ἡμῶν ἐνταῦθα, ὡς δείγμα τῆς μεταφορικῆς τῶν Ἀσιανῶν γλώσσης. Τὸ ἔγγραφο τοῦτο, καλλωπισμένον ὀλόγῳ μετὰ βόδα καὶ

ἄλλα ἀνθῆ περιγύρουσα, ἐτελείωνε μετὰ τὰς ἐξῆς ἀνθρῶς αὐτόχρονα φράσεις: «Διατάτταμεν δὲ ὡς πάντες οἱ φυτοκόμοι καὶ ἁ θεοκόμοι νὰ γνωρίζωσιν ὡς πρῶτον καὶ ἀρχηγὸν αὐτῶν τὸν ἐπιφέροντα τὸν παρόντα ὄρισμόν, καὶ νὰ ἦνε ἐνώπιον αὐτοῦ ὄλοι ὀφθαλμοὶ ὡς ὁ νάρκισσος, ὄλοι ὡτῖα καθὼς τὸ βόδον· νὰ μὴ ἔγωσι δέκα γλώσσας ὡς τὸ κρίνον· νὰ μὴ μεταβάλλωσι τὴν ἀκακίαν τῆς γλώσσης αὐτῶν εἰς ἀκανθὰν βόιδας, ἐμβαπτομένην εἰς τῶν ἀπρεπῶν λόγων τὸ αἷμα· ἀλλὰ νὰ ἦνε συνεσταλμένοι, καὶ νὰ κρατῶσι κλεισμένον τὸ στόμα αὐτῶν, ὡς ὁ κάλυξ τοῦ βόδου· καὶ ὅχι νὰ τὸ ἀνοίγωσι (πρὸς διελίαν) παρὰ καιρὸν ὡς ὁ κυανὸς ὑακίνθος, ὅστις σκορπίζει τὴν εὐωδίαν αὐτοῦ πρὶν τὴν ἐπιουμήσασσι· νὰ κλίνωσι, τέλος πάντων, τὴν κεφαλὴν, ὡς τὸ ἴον, καὶ ὅχι νὰ ἀντιπροφύωσιν ἀπειθῶς κτλ.»

Γνώμαι καὶ σκέψεις ἠθικαὶ τοῦ δουκὸς
ΑΕ-ΑΑ-ΡΟΣΦΟΥΚΩ
[Μετὰφρασις Γ. Ζωχιού.]
141.

Πολλάκις καυχόμεθα ὅτι οὐδὲ ὅπως ἡ ἀνίατῆμας ἐπηρεάζει, εἰμεθα δὲ τοσοῦτον κενόδοξοι, ὥστε δὲν αἰσθανόμεθα ὅτι ἀνίας γίνεται παραίτιος ἡ ἡμετέρα συναναστραφή.

142.

Τοῦ μεγάλου νοδὸς ἴδιον εἶναι ἡ διὰ λόγων ὀλίγων πολλῶν πραγμάτων ἐξήγησις· ὁ δὲ νοδὸς ὁ μικρὸς, ἀπ' ἐναντίας, προτέρημα ἔχει τὸ διὰ λόγων πολλῶν οὐδὲν λέγειν.

143.

Μᾶλλον πρὸς ἐπίδειξιν τῆς ἰδίας ἡμῶν ἀγαθότητος μεγαλύνομεν τὰ προτερήματα τοῦ πλησίον, ἢ πρὸς ἔπαινον τῶν ἀρετῶν αὐτοῦ· ἐπιζητοῦμεν δὲ ὑπὲρ ἡμῶν ἐπαίνους, τοὺς ἄλλους δὲ ὅσον ἐπαινοῦντες.

144.

Οὐδεὶς προθύμως ἐπαινεῖ οὐδ' εὐλογεῖ πατε, χωρὶς συμφέροντος. Πᾶς δὲ ἔπαινος κολακεία τις εἶναι, ἐπιτηδεῖα, κεκρυμμένη, ἀβρὰ, διαφόρως κολακεύουσα τὸν κολακεύοντα καὶ τὸν κολακευόμενον. Καὶ ὁ μὲν δέχεται αὐτὸν ὡς ἀμοιβὴν τῆς ἀξίας αὐτοῦ, ὁ δὲ προσφέρει αὐτὸν πρὸς ἐνδειξιν καὶ τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ καὶ τοῦ διορατικοῦ αὐτοῦ νοδός.

145.

Πολλάκις προσφέρομεν ἐπαίνους πεφορμακευμένους, δι' ὧν, ὡς ἐκ τῆς ἀντιθέσεως αὐτῶν πρὸς τὴν ἀλήθειαν, ἐξελέγχωμεν τῶν ἐπαινοῦμένων τὰ ἐλαττώματα ἐκεῖνα, ὅσα δὲν τολμῶμεν νὰ ἀποκαλύψωμεν κατ' ἄλλον τρόπον.

146.

Συνήθως ἐπαινοῦμεν διὰ νὰ ἐπαινεθῶμεν.

147.

Ὀλίγοι εἶναι ἀρχοῦντως φρόνιμοι, ὥστε νὰ προ-

1. Κωνσταντινουπόλις, πρὸς Σ. Α. Μοζουκου.

τιμῶσι τὴν ὀφελίμων ἀπὸ τοῦ ἐπιτίμου ἀντι τοῦ καταπροδίδοντος αὐτοῦ ἐπαινοῦ.

148.

Ἐπιτίμου ἐλεγχος ἐπαινοῦ τόπον ἐπέχων, καὶ ἐπαινος κακολόγος.

149.

Ἀπακρούμεν τοὺς ἐπαινοὺς, διπλοῦν ἐπιτιμῶν κόντες ἐπαινοῦ.

150.

Ἡ ἐπιτιμία προσόντων καὶ δικαίων ἐπαινοῦ ἐνισχύει τοῦ ἀνθρώπου τὴν ἀρετὴν· αἱ δὲ πρὸς τὴν περινοίαν, τὴν δεινότητα καὶ τὸ κάλλος αὐτοῦ ἀποδιδόμενοι ἐπαινοὶ συντελοῦσι πρὸς ἀβύτησιν τῶν προτερημάτων αὐτοῦ τούτων.

151.

Ἐυκολώτερον κυβερνᾷ τις ἄλλους, δυσκολώτερον δὲ σώζει ἐκ τῆς κυβερνήσεως ἄλλων.

152.

Ἐάνθρωπος δὲν ἐκολάκευεν ἐαυτὸν, καὶ τῶν ἄλλων κολακίαι δὲν ἠδύνατο νὰ τὸν βλάψωσιν.

153.

Ἡ φύσις δημιουργεῖ τὸ προτέρημα, ἡ δὲ τύχη ἀναδεικνύει αὐτὸ ἐνεργόν.

154.

Ἐλευθεροῦται ὁ ἄνθρωπος ὑπὸ τῆς τύχης ἀπὸ ἐλαττωμάτων πολλῶν, ἐξ ὧν δὲν δύναται νὰ ἐλευθερώσῃ αὐτὸν ἡ φρόνησις.

155.

Ἐπάρχουσιν ἄνθρωποι προτερημάτων προξενούντες σιγασίαν· ἄλλοι δὲ μετὰ ἐλαττωμάτων ἀρέσκουσιν.

156.

Ἄνθρωποι τινες μόνον ἔχουσι προτέρημα τὸ λέγειν καὶ πράττειν ἀνοησίας ἐπισημασθέντες ἐν παντί δὲ θέλον ἀποτύχει, ἐάν ἄλλο ἠσπάζοντο διαγωγῆς σύστημα.

Τὰ ἐπίμνη ἐπιγράμματα εἶνε χαρίεντα παίγνια ἐνὸς τῶν σοφωτέρων τῆς Γαλλίας ἐλληνοστῆν, συνάμα δὲ καὶ φιλελλήνων· ἡ Ἔστία ὀφείλει εἰς τὴν φίλιον τοῦ τὴν ἀνώμοτον δημοσίευσίν των. Σ. τ. Δ.

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ

Ἐπιτίμιον Θεοπέου.

Τ' ἀνδρὸς μὴ μετρεῖτε νόον τῷ σώματι ὄγκῳ·
πνεῦμα γὰρ ἐν σικκῷ, πνεῦμα μέγιστον ἔφυ.

Εἰς τὸ Νυκτὸς ἄγαλμα,

ὑπὸ Μιχαὴλ Ἀγγέλου πεποιημένον.

Σιγάτε, ὦ ξεῖνοι, μὴ νύκτα μ' ἐγείρετε· πάντως
γάρ, πάντως στυγίῳ κόσμον ἄκοσμον ἔβην.

Εἰς ἐμιαυτόν.

Ὡς περ ἔην φιλόδιλος, ἐγὼ νῦν τυφλὸς ἀλώμα
ἄμμασι πειράζων γράμματα τανταλείας.

Εἰς οἶκον γέλου.

Ταῦτα σοφὸς ποτ' ἀνὴρ μικρὸν στέγος οἰκοδομήσας
ταῖς μοιμησαμένοις ἐνεπεν ἐδμενίας·
Σταίνος ἢ δ' ἐστὶ δόμος, φίλοι· εὐ λέγει· ἀλλ' ἀγαπᾶτε
εἰ γε φίλων πλήρης, οὐκ ἔτι μικρότερος.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

— Βιάζω τὸ κεφάλι μου, ἐάν δὲν ἔχη οὕτως,
ἔλεγε τις πρὸς τὸν Μοντεσκιῦ, πρὸς ὑποστήρι-
ξιν γνώμης του τινός.

— Τὸ δέχομαι, ἀπεκρίθη ψυχρῶς ὁ ἐπιφανὴς
συγγραφεὺς· τὰ μικρὰ δῶρα διατηροῦν τὴν φιλίαν.

Πατὴρ θέλων νὰ καταστήσῃ τὸν υἱὸν του φι-
λόπονον καὶ νὰ τὸν συνειθίσῃ νὰ ἐγείρεται πρῶτ',
τῷ εἶπεν ἡμέραν τινά·

— Γιέ μου, δὲν ἤξεύρεις τί κερδαίνει τις ἐ-
γείρομενος πρῶτ'. Ἴδου γῆρας νέος τις ἐγερθεὶς
λίαν πρῶτ' εὔρει καὶ ἔδον βαλάντιον πλήρες
χρημάτων.

— Ἀλλὰ, πατέρ μου ὑπέλαβεν ὁ υἱός, ὁ χά-
σας τὸ βαλάντιον ἢ εἶχεν ἐγερθῆ ἐνωρίτερα τοῦ
εὐρήντος αὐτό.

ΛΑΗΘΕΙΑΙ

Μὴ γίνης δούλος εἰς ὅποιον ἦτο δούλος, καὶ
μὴ πάρης δούλον ἐκείνον ὅπου ἦτον αὐθέντης.

Ἐάν δὲν θέλῃς νὰ μὴ χάσῃς τὴν τέχνην, ὅ-
ταν δὲν ἔχῃς σίδηρον κτύπα εἰς τὸ ἀμμόνι.

Ἄν τὸ ἄλογον ὀργῶνῃ ἐλλώσῃ τὸ βῆδι. (Ι-
σπανικαὶ παροιμίαι.)

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Ἀσκόλον εἶνε, ἵνα μὴ εἰπωμεν ἀδύνατον, νὰ
δώσωμεν ἐδγηγίαι ἀκριβεῖς πρὸς ἐκλογὴν καλῆς
ποιότητας ζυγαρίων. διότι σπανίως ἡ μεγάλη
αὐτῶν τιμὴ εἶνε ἐγγύθις καὶ περὶ τῆς ἀρετῆς
αὐτῶν. Πολλάκις ζυγαρίων τιμώμενον μίαις δραχ-
μῆς δυνατὸν νὰ ἀποδειχθῇ ἐν τῇ γρήσει πολὺ
καλλίτερον ἄλλου τινός τιμωμένου δέκα δραχ-
μῶν. Πάντα δὲ τὰ ζυγάφια δὲν ἀριζοῦσιν εἰς
οἶον δὴποτε γένειον. Τὸ καλλίτερον ὅπερ ἔχο-
μεν νὰ πράξωμεν εἶνε ἀφ' οὗ ἀγροῦσμεν τὰ ζυ-
γάφια νὰ τα δώσωμεν εἰς δόμῳν τινὰ κοινὰ
ὅστις νὰ τα ἀκούσῃ καὶ νὰ καταστήσῃ τὴν
κόψιν αὐτῶν κατάλληλον κατὰ τὴν μέζονα ἢ
ἐλάσσονα ἀπκλήτικα τῶν τριῶν. Ὁ ἔχων δὲ
πολλὰ ζυγάφια ὀφείλει πρῶτον νὰ μεταχειρίζε-
ται ἐν τούτων ἐφ' ὅσον γράνον διαρκῆ ἀκμαία
ἢ κόψιν των. Ἐπειτα δὲ λαμβάνει ἕτερον καὶ
ματὰ τοῦτο ἕτερον. Ἡ ἀνάγκη δὲ αὐτῶν συν-
τελεῖ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἰς βελτίωσιν τῆς κατα-
στάσεως τῶν ζυγαρίων. Πρέπει δὲ νὰ καθαρί-
ζωμεν ἐν διαλειμμάτων τὸ λορίον ἔχοντες αὐτὸ
ἐλαφρῶς πρὸς ἀφαίρεσιν τῶν παλαιωτέρων στρω-
μάτων τῆς ἀλοιφῆς. Ὅσάκις δὲ θέλωμεν νὰ ἐν-
ρισθῶμεν καλὴν εἶνε πρὶν μεταχειρισθῶμεν τὸ
ζυγάφιον νὰ τὸ ἐμβαπτίζωμεν ἐπὶ τινὰς στιγ-
μὰς εἰς ὕδωρ θερμότατον.